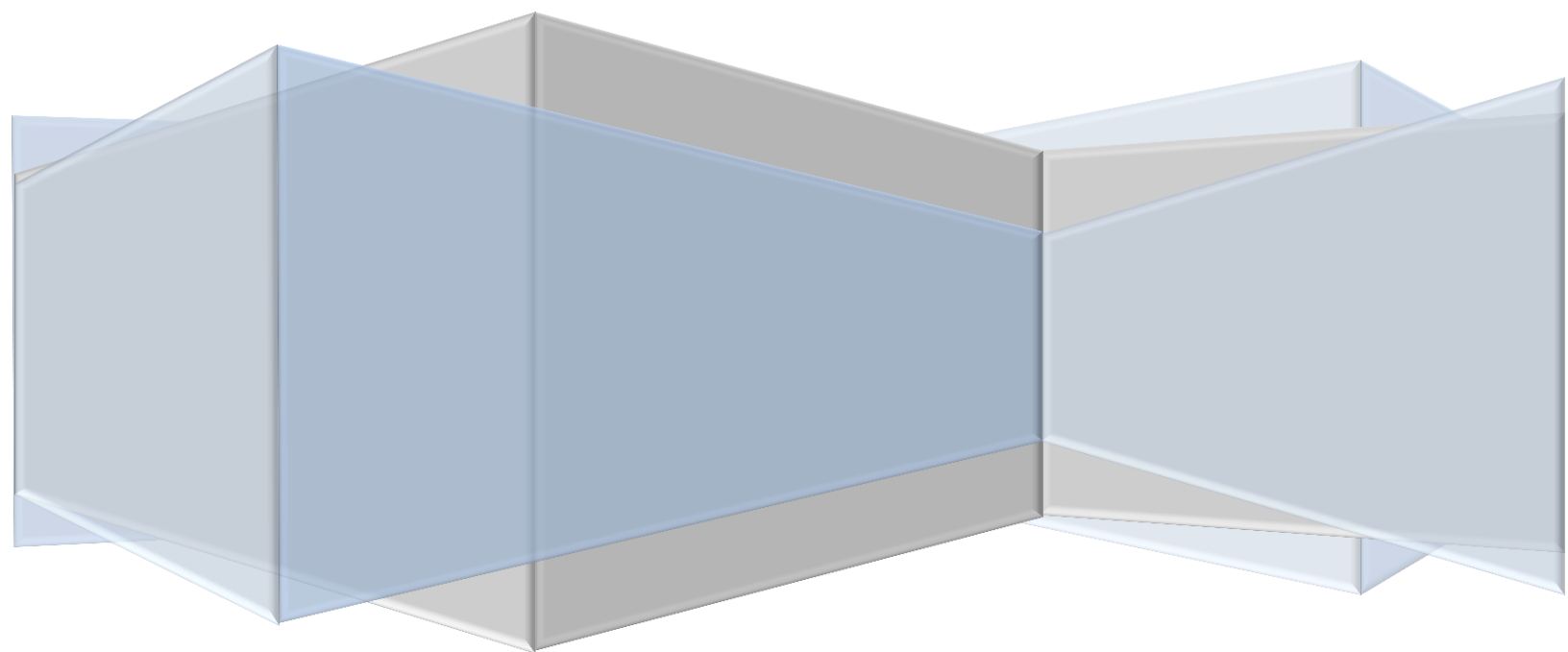

RAPORTUL
COMISIEI PENTRU CONTROLUL ACTIVITĂȚII ÎSAP „RÂȘCANI -
SC”, „LICEIST”, „BUCURIA – EL”, „ADOLESCENȚA”,
COMBINATUL ALIMENTAR ȘCOLAR PE LÂNGĂ ÎM „PIAȚA
CENTRALĂ”

ABREVIERI.....	2
INTRODUCERE.....	3
CAPITOLUL 1. MANAGEMENTUL RESURSELOR UMANE.....	4
1.1. DATE GENERALE DESPRE RESPONSABILUL DE GESTIONAREA RESURSELOR UMANE	4
1.2.. CONDIȚIILE DE LUCRU ALE PERSONALULUI RESPONSABIL DE RESURSE UMANE	5
1.3. ANALIZA DE GEN A ANGAJAȚILOR DIN CADRUL UNITĂȚILOR DE ALIMENTAȚIA PUBLICĂ	6
1.4. ANALIZA INSTRUIRII PROFESIONALE A ANGAJAȚILOR DIN CADRUL ALIMENTAȚIEI PUBLICE	8
1.5. CONDIȚIILE DE MUNCĂ SI DE SALARIZARE.....	11
CAPITOLUL 2. FORMAREA PREȚURILOR PENTRU ALIMENTAȚIA ELEVILOR DIN INSTITUȚIILE DE ÎNVĂȚĂMÂNT PREUNIVERSITAR.	14
2.1. REZULTATELE FINANCIARE ALE ENTITĂȚILOR DE ALIMENTAȚIE PUBLICĂ	15
CAPITOLUL 3. SITUAȚIA SANITARO-IGIENICĂ ÎN ÎSAP „RÂȘCANI – SC”, „LICEIST”, „BUCURIA – EL”, „ADOLESCENȚA”, COMBINATUL ALIMENTAR ȘCOLAR DE PE LÂNGĂ ÎM „PIAȚA CENTRALĂ” ȘI ÎN CANTINELE ȘCOLĂREȘTI	17
CAPITOLUL 4. STAREA UTILAJELOR ȘI ECHIPAMENTELOR DE LUCRU, A BLOCURILOR ALIMENTARE ȘI CANTINELOR DIN INSTITUȚIILE DE ÎNVĂȚĂMÂNT PREUNIVERSITAR.....	22
CAPITOLUL 5. GESTIONAREA IMOBILELOR INSTITUȚIILOR PUBLICE DE ÎNVĂȚĂMÂNT PREUNIVERSITAR.....	26
5.2. REORGANIZAREA INSTITUȚIILOR NECOMPLETATE.	32
CAPITOLUL 6. STAREA CABINETELOR MEDICALE DIN INCINTA INSTITUȚIILOR DE ÎNVĂȚĂMÂNT PREUNIVERSITARE:	33
CAPITOLUL 7. CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI	38

Abrevieri

<i>ÎSAP</i>	Întreprindere de Stat de Alimentație Publică
<i>ÎMAP</i>	Întreprindere Municipală de Alimentație Publică
<i>DGETS</i>	Direcția Generală Educație, Tineret și Sport
<i>DETS</i>	Direcția Educație, Tineret și Sport de Sector
<i>CMC</i>	Consiliul Municipal Chișinău
<i>IP</i>	Instituție Publică
<i>LT</i>	Liceu Teoretic
<i>SSSSP</i>	Serviciul de Stat de Sănătate Publică
<i>MS</i>	Ministerul Sănătății
<i>ME</i>	Ministerul Educației
<i>MF</i>	Ministerul Finanțelor

Introducere

Raportul de față cuprinde rezultatele activității Comisiei de control, constituită în baza dispoziției Primarului general al mun. Chișinău nr. 104-dc din 14.02.2017 „Cu privire la crearea Comisiei pentru controlul activității Întreprinderilor municipale de alimentație publică”, având următoarea componență nominală:

Președintele Comisiei:

- *Moldovanu Mihail* – șef al Direcției sănătății

Secretarul Comisiei:

- *Lipcanu Silvia* – specialist principal în cadrul Secției analiză și monitorizare a domeniilor de ramură;

Membrii Comisiei:

- *Cuculescu Iurie* – inspector superior în cadrul Direcției coordonarea activității executivului;

- *Cotorobai Raisa* – șefa Direcției audit intern (cu rol de consiliere);

- *Voicu Irina* – șefa Serviciului resurse umane;

- *Caciuc Lucia* – specialist principal în cadrul Secției analiză și monitorizare a domeniilor de ramură;

- *Anestie Iurie* – specialist în cadrul Direcției generale educație, tineret și sport;

- *Balta Violeta* - specialist principal în cadrul Direcției sănătății;

- *Tcaci Eudochia* – medic-șef adjunct al Centrului de sănătate publică din mun. Chișinău.

Scopul controlului a constat în verificarea modului în care este asigurată hrana elevilor din instituțiile publice de învățământ preuniversitar din mun. Chișinău, gradul de corespundere conform standardelor stabilite în domeniu a calității serviciilor furnizate de întreprinderile specializate în prepararea, distribuirea și comercializarea alimentelor pentru cantinele școlarești, managementul personalului angajat în acest proces și formarea prețurilor pentru alimentația elevilor.

Comisia și-a desfășurat activitatea în perioada **20 februarie - 6 aprilie curent**, în cadrul ÎSAP „Râșcani – SC”, „Liceist”, „Bucuria – EL”, „Adolescența”, Combinatul alimentar școlar de pe lângă ÎM „Piața Centrală și în **88 de instituții publice de învățământ preuniversitar** din municipiu, dintre care 86 instituții - deservite de întreprinderile municipale de alimentație publică, iar 2 instituții - de alți agenți economici. În cadrul controlului s-a verificat proveniența materiilor prime și a produselor finite, recepția și depozitarea acestora, igiena spațiilor, echipamentelor și igiena personală a angajaților, prepararea gustărilor și mâncărilor gătite și servirea acestora.

Urmare a verificării actelor de constituire a întreprinderilor de alimentație publică, comisia a stabilit următoarele. De la înființare, aceste entități, *cu excepția Combinatului alimentar școlar de pe lângă Î.M. „Piața Centrală”,* au fost înregistrate ca *întreprinderi de stat cu autonomie financiară* având diversă subordonare: față de Ministerul Industriei și Comerțului al R.M., Direcția de comerț și alimentație publică a Primăriei mun. Chișinău.

Potrivit deciziei CMC nr. 48/4 din 15.06.2006, **ÎSAP „Râșcani – SC”, „Liceist”, „Bucuria – EL”, „Adolescența”** au fost transmise din proprietatea publică de stat în proprietatea publică a administrației publice locale. Cu toate acestea, în prezent, ele activează încă în baza statutelor vechi (*cu denumirea de întreprinderi de stat de alimentație publică*), deoarece proiectele de decizie privind aprobarea noilor statute ale întreprinderilor respective, al căror fondator este CMC, nu au

fost adoptate în modul stabilit de legislația în vigoare, din cauza lipsei numărului necesar de voturi (înaintate spre examinare *la ședințele din 16.12.2014; 02.04.2015; 19.05.2015*).

Combinatul alimentar școlar de pe lângă Î.M. „Piața Centrală” și-a început activitatea în baza deciziei Primăriei mun. Chișinău nr. 21/38 din 29.08.1996 „Cu privire la transmiterea întreprinderii de stat de alimentație publică „Tighina-Centru” la balanța Î.M. „Piața Centrală”. Statutul acestei întreprinderi de asemenea urmează să fie reaprobat de CMC cu diverse modificări care prevăd schimbarea fondatorului.

Capitolul 1. Managementul resurselor umane

În legătură cu faptul că în sistemul municipal de alimentație publică nu au fost implementate la timp reformele necesare pentru a asigura perfecționarea calității serviciilor de alimentație în instituțiile de învățământ preuniversitar, entitatea resurse umane a întreprinderilor de alimentație publică a rămas marginalizată și fără specialiști calificați. Astfel, responsabilii din cadrul comisiei au constatat că angajații din serviciile resurse umane ale întreprinderilor de alimentație publică au fost privați de instruire, acestea angajând persoane fără studii și experiență în domeniu, din care cauză funcțiile respective au devenit neatractive, lipsite de importanță, cu un caracter prioritar tehnic, deoarece activitatea acestora se reduce la completarea carnetelor de muncă, perfectarea proiectelor de ordine referitor la personal și alte atribuții tehnice.

1.1. Date generale despre responsabilul de gestionarea resurselor umane

Nr. d/o	Denumirea întreprinderii	Studiile/ specialitatea de bază a angajatului responsabil de resurse umane (superioare, medii speciale, medii)	Experiența de activitate în funcția solicitată (ani)	Funcția de bază/ cumulată (în caz de cumulare de specificat funcția de bază)	Existența cursurilor de perfecționare (data frecventării cursului)
1.	ÎM „Piața Centrală”	Superioare / juridice	13	Cumul/ jurisconsul superior (de bază)	a.2002; a.2015;a.2017
2.	ÎSAP „Râșcani-SC”	Superioare/ contabilitate si audit	1	Cumul/contabil (de bază)	nu există

3.	ÎSAP „Adolescen-ța”	Superioare/ inginer tehnolog în alimentație publica	1	Cumul/secretar dactilografa (de bază)	nu există
4.	ÎSAP „Bucuria -EL”	Medii- speciale/ contabilitate	12	Funcție de baza	nu există
5.	ÎSAP „Liceist”	Superioare/ contabilitate	1	Cumul/contabil (de bază)	nu există

1.2.. Condițiile de lucru ale personalului responsabil de resurse umane

Nr. d/o	Denumirea întreprinderii	Birou separat (da/nu)	Dotat cu calculator (da/nu)	Modul de păstrare a dosarelor și carnetelor de muncă (dulap de fier/lemn, altele)
1.	ÎM „Piața Centrală”	nu	da	Dulap metalic pentru carnete de munca si dulap de lemn pentru fișe si dosare personale
2.	ÎSAP „Râșcani-SC”	nu	da	
3.	ÎSAP „Adolescența”	nu	da	
4.	ÎSAP „Bucuria -EL”	nu	1 calculator la 3 persoane	
5.	ÎSAP „Liceist”	da	da	

Date fiind aceste condiții, s-a constatat că declinul în asigurarea unităților de alimentație publică cu cadre s-a agravat și prin incapacitatea serviciului resurse umane, creându-se un cerc vicios, când entitatea nu dispune de personalul necesar, iar specialiștii serviciului resurse umane responsabili de asigurarea instituției cu cadre nu sunt capabili să promoveze un management eficient al resurselor umane.

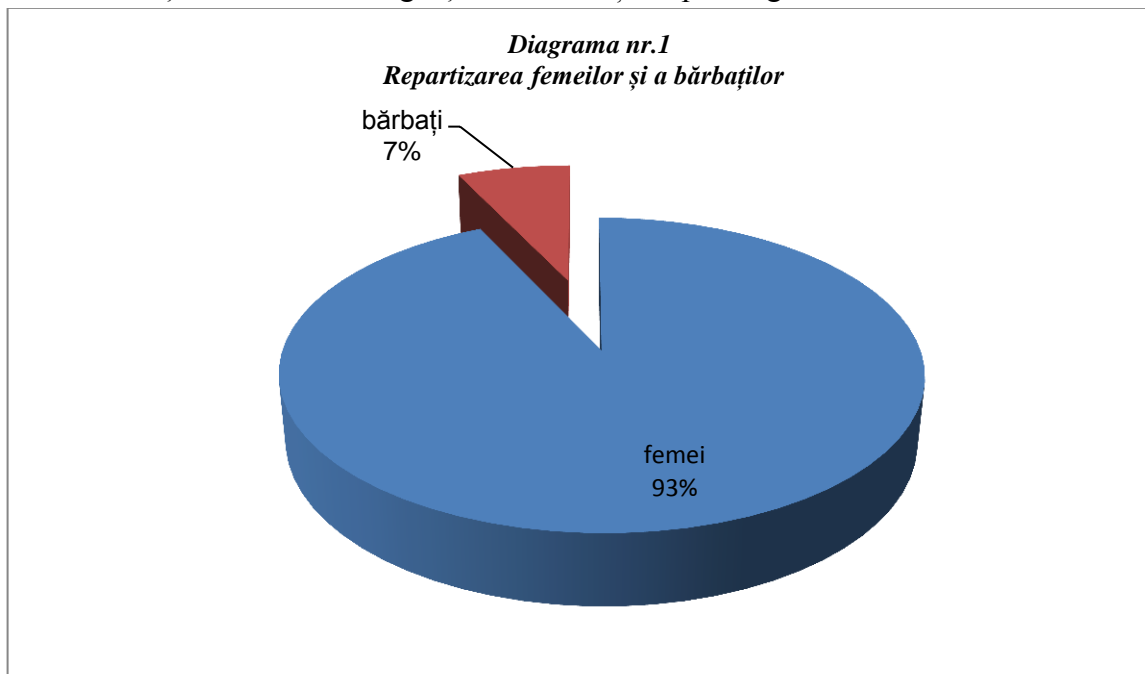
Astfel, se conturează necesitatea stringentă de fortificare a serviciului resurse umane din instituțiile de alimentație publică, care este direct responsabil, în comun cu corpul managerial al instituției, de asigurarea cu cadre a instituției, printr-un proces complex de acțiuni, care includ recrutarea personalului, selecția, angajarea, motivarea, planificarea, reținerea, evidența, instruirea

continuă, promovarea personalului, stabilirea necesităților, asigurarea condițiilor bune de muncă etc.

1.3. Analiza de gen a angajaților din cadrul unităților de alimentația publică

În scopul analizei situației existente la compartimentul managementul resurselor umane a fost evaluat potențialul uman de bază al personalului responsabil de asigurarea alimentației publice.

Ca urmare, s-a constatat că angajații respectivi sau cca **93 %** sunt femei și doar cca **7%** bărbați, ceea ce denotă că acest domeniu de activitate nu este atractiv pentru bărbați, din motive că nu sunt remunerați la nivelul altor agenți economici și nu pot asigura un minim necesar de existență.

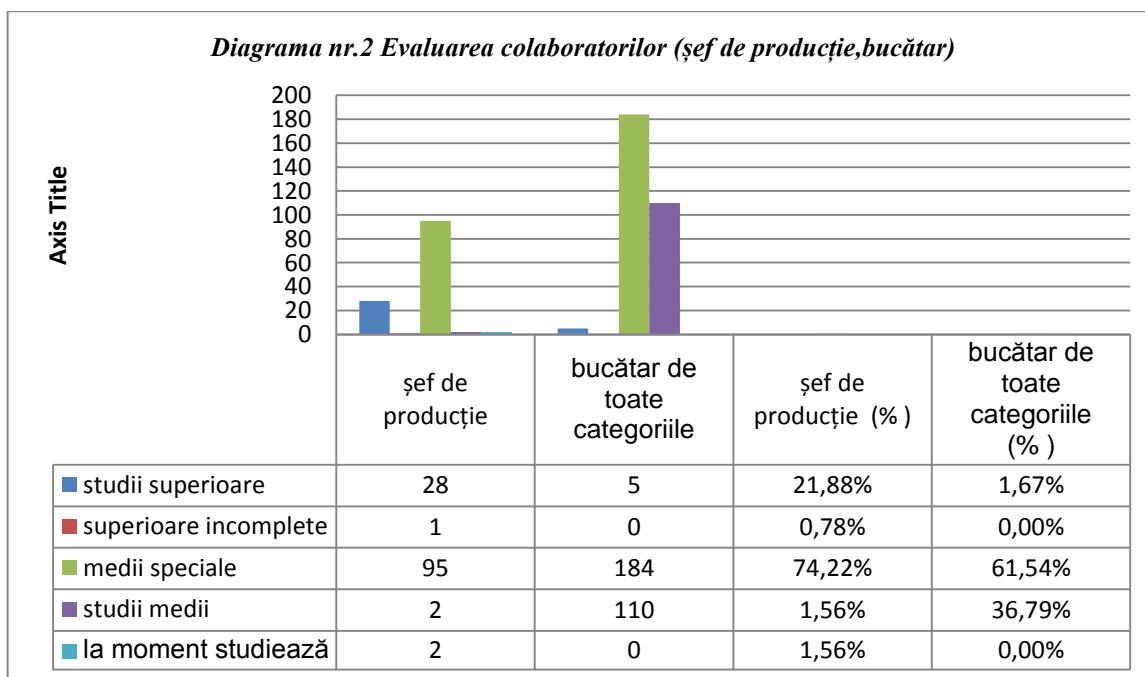

Vârsta personalului este cuprinsă între **17** și **65** de ani, media fiind cca **47 de ani**, ceea ce permite a afirma că vârsta personalului din alimentația publică este optimală pentru desfășurarea activității profesionale.

Activitatea eficientă, corectă și responsabilitatea personalului în alimentația publică ține în mare parte de competența șefului de producție și a bucătarilor, care la rândul său sunt influențați direct de nivelul studiilor obținute și de pregătirea profesională. Astfel, s-a constatat că **11,7%** din personal au studii superioare, **0,78%** superioare incomplete, **67,8%** medii de speciale și studii medii **19,17%**.

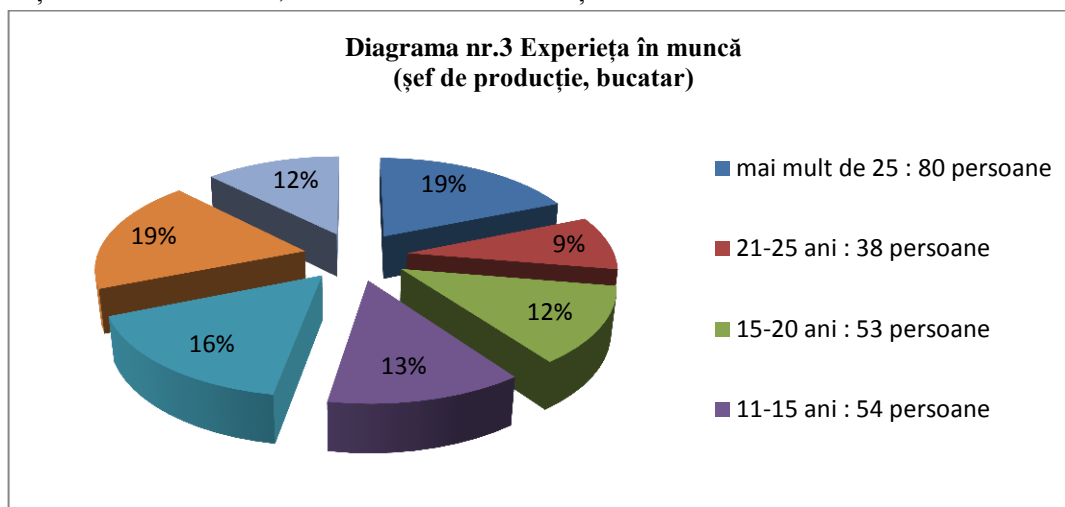
Datele în respective denotă că cca **96,9 %** din angajați au studii medii și medii speciale, iar circa **3,04 %** au studii superioare sau studiază în instituții de învățământ superior.

Situația în cauză pune semne de întrebare la capitolul capacității potențialului uman de a-și exercita eficient obligațiile funcționale, conform necesităților actuale.

Experiența în muncă este un factor care influențează considerabil calitatea muncii, iar studiile obținute și instruirea continuă contribuie esențial la creșterea calității exercitării atribuțiilor de funcție, cu impact direct asupra siguranței pregătirii bucatelor pentru copii/elevi.

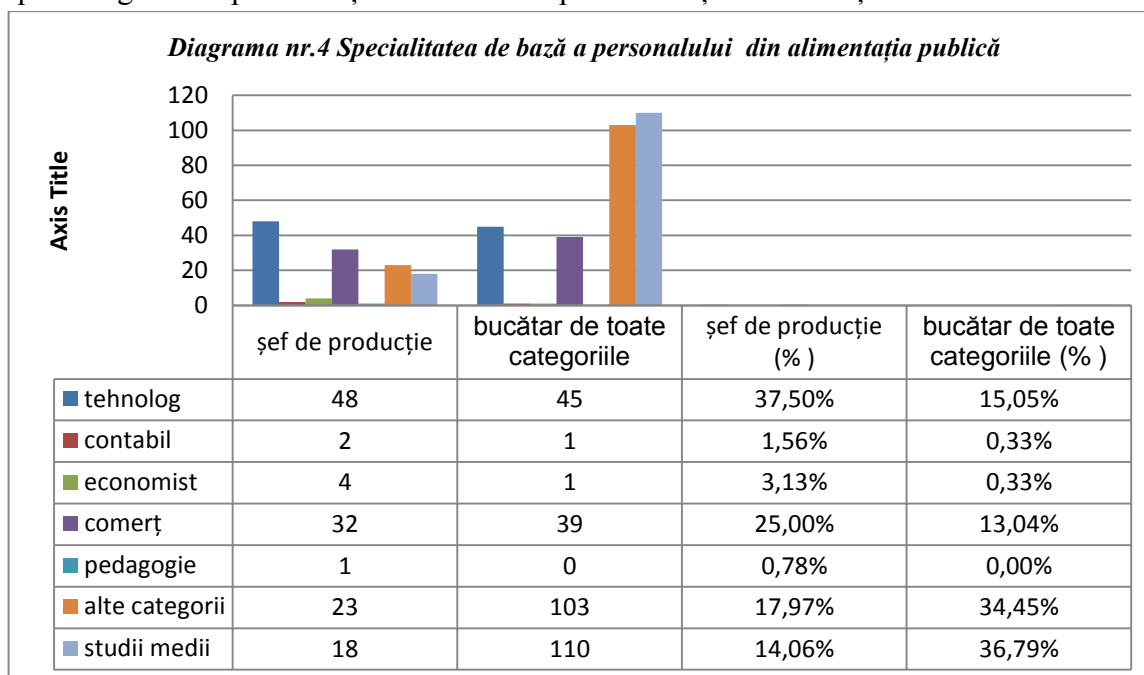
În urma controlului s-a constatat că **12%** din angajați (șef de producție/bucătar) au o experiență în muncă mai puțin de 1 an - **19%**, de la 3 la 5 ani - **16%**, între 6-10 ani - **13%**, între 11-15 ani și 15-20 ani - **12%**, între 21-25 ani - **9%** și mai mult de 25 ani - **19%**.

Un alt fapt relevant identificat în cadrul controlului a fost cel referitor la specialitatea de bază a personalului, care s-a dovedit a fi extrem de diferită de la o entitate la alta. Astfel, s-a constatat că **37,5%** din șefii de producție și **15,0%** din bucătari au studii în domeniul alimentației publice, alte studii superioare - **48,4%** și, respectiv, **14,6%**, studii medii posedă **14,6%** (șef de producție) și **36,8%** (bucătari). Cel mai alarmant este, însă, faptul că **51,39%** (14,6+36,8) din personalul vizat au doar studii medii de cultură generală, ceea ce poate fi considerat absolut neadecvat responsabilităților, rolului și importanței acestui domeniu.

Așadar, în majoritatea cazurilor angajații au studii insuficiente sau nerelevante, respectiv, nu dețin nicio specialitate sau abilități profesionale, nu au tangență cu alimentația publică, ceea ce are un impact negativ asupra calității exercitării responsabilităților de funcție.

Activitatea eficientă a personalului din alimentația publică ține direct de încrederea și siguranța locului de muncă, de mărimea salariului, de ambianța psihoemoțională din colectiv. În funcție de numărul de șefi de producție/bucătari, personalul din alimentația publică este angajat permanent, ceea ce contribuie la o eficiență adecvată în îndeplinirea atribuțiilor de funcție, stimulează instruirea internă și asigură o durabilitate a activității profesionale și motivează angajații pentru dăruire de sine în activitatea dată.

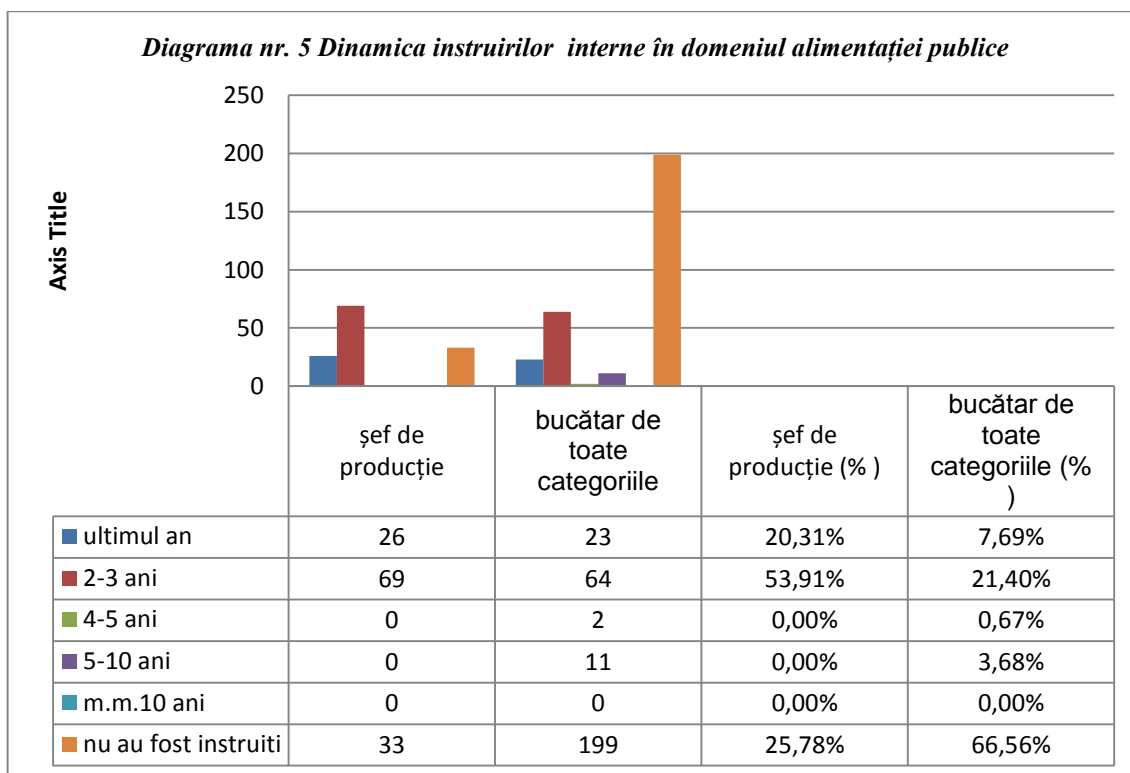
1.4. Analiza instruirii profesionale a angajaților din cadrul alimentației publice

În contextul elaborării măsurilor de fortificare a angajaților din cadrul entităților de alimentație publică s-a examinat atât prezența în trecut a instruirilor în domeniul alimentației publice, cât și perspectiva efectuării instruirilor pe viitor. Încadrarea în serviciu trebuie precedată de o instruire în domeniu, dat fiind faptul că activitatea menționată are rolul de a asigura servicii eficiente și profesionale în cadrul instituțiilor de învățământ, ceea ce necesită competențe specifice și o instruire temeinică în domeniu.

Totodată, în urma controlului s-a demonstrat că mulți angajați nu au făcut instruire în domeniu, fapt ce se răsfrânge negativ asupra exercitării atribuțiilor profesionale.

Potrivit calculelor efectuate, doar **53,83%** din angajații (șefii de producție/bucătari) au urmat în trecut cursurile de instruire în domeniu (o dată la 5 ani).

Diagrama nr. 5 Dinamica instruirilor interne în domeniul alimentației publice

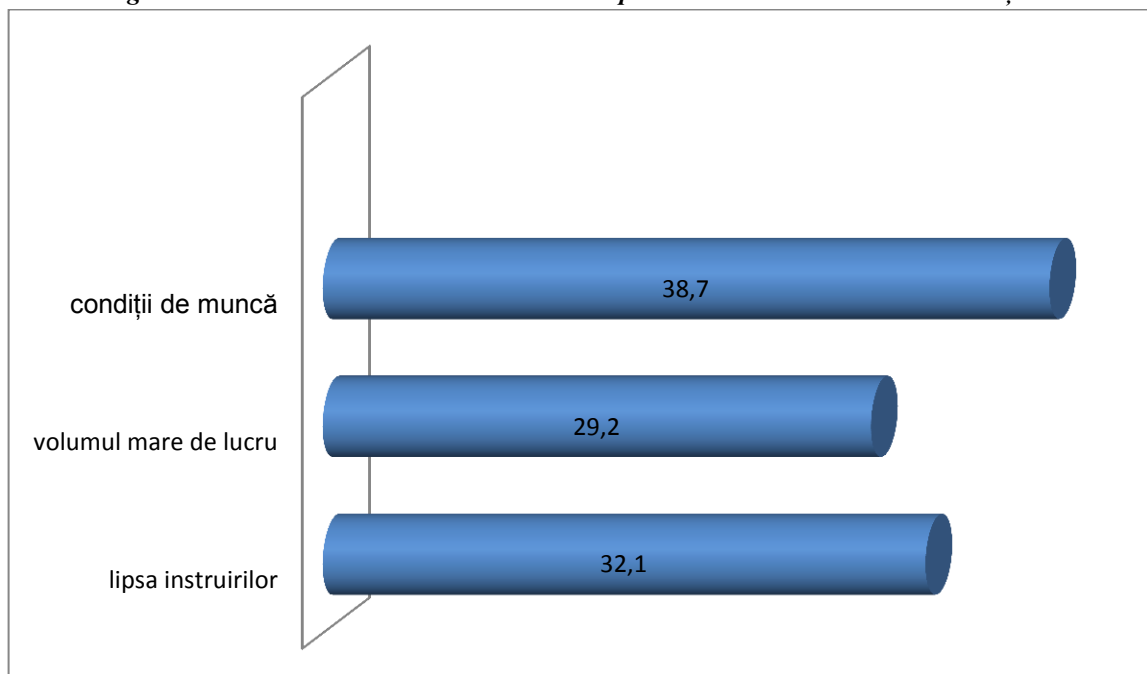

Conform indicilor menționați în diagrama de mai sus se constată că **14 %** din personalul vizat au făcut instruire în domeniu pe parcursul ultimului an, **37,6 %** pe parcursul ultimilor 2-3 ani, **0,7 %** din angajați s-au instruit în domeniu în ultimii 4-5 ani, **3,7%** - pe parcursul a 5-10 ani, iar **46,7%** din lucrători au efectuat ultima instruire în domeniu cu mai mult de 10 ani în urmă.

Totodată, pentru asigurarea formării profesionale continue și accesul real la informația curentă în domeniu, este nevoie de anumite mecanisme de periodicitate în instruire. Luând în considerație schimbările din sistemul alimentației publice în ultimii ani, începând cu elaborarea meniului unic, prepararea bucatelor, controlul asupra procesului tehnologic, precum și respectarea regulilor și normativelor sanitaro-epidemiologice de stat pentru unitățile de alimentație publică, se impune oportunitatea elaborării unui plan de instruire bine organizat al salariaților din cadrul combinatei școlare pentru a aduce la cunoștință modificările parvenite în actele instituționale și a planurilor de dezvoltare din sistemul alimentației publice.

Este regretabil faptul că angajații din alimentația publică școlară în majoritatea cazurilor obțin experiență de muncă și abilitățile profesionale nu prin intermediul instruirilor, dar cu ajutorul colegilor, autoinstruirilor sau își exercită funcțiile în măsura posibilităților.

Diagrama nr.6 Probleme existente în activitatea personalului din cadrul cantinelor școlare

De menționat că în activitatea de zi cu zi a angajaților cantinelor școlare se evidențiază mai multe probleme care reduc din eficiență și se răsfâng asupra gradului de satisfacție profesională. Rezerve considerabile sunt la capitolul condiții de lucru, dat fiind faptul că cca **38,7%** din angajați nu dispun de condiții adecvate pentru muncă, și anume: *insuficiența de spațiu, lipsa biroului separat pentru șefii de producție, a camerei de odihnă, inexistența sau dotarea necorespunzătoare a vestiarelor, lipsa cabinelor de duș; volumul mare de lucru în comparație cu salariul modest*. O altă problemă este nedelimitarea clară a atribuțiilor de funcție, angajații fiind implicați și în alte activități auxiliare care nu țin nemijlocit de funcția deținută.

În ceea ce privește întocmirea fișelor de post în toate cazurile acestea sunt aprobate de către directorii de întreprinderi și elaborate pentru toate categoriile de personal. La acest capitol Comisia a depistat un șir de abateri, și anume: nu se respectă corectitudinea întocmirii fișelor de post în vederea respectării structurii, corectitudinii componentelor structurale ale fișelor de post, precum și distribuirea atribuțiilor pentru posturile existente. În unele fișe de post sarcinile de bază nu sunt formulate corespunzător scopului general al posturilor, formularea sarcinilor/atribuțiilor nu are un înțeles, succint și clar. Deseori se admit formulări ale atribuțiilor cu caracter vag. Continuă să se admită fișe de post pentru posturi în care scopul, sarcinile/atribuțiile și responsabilitățile au un conținut identic.

Problema privind elaborarea și aprobarea fișelor de post pentru salariații și persoanele cu funcții de răspundere ce activează în cadrul întreprinderilor date însă nu este reglementată detaliat de legislația muncii în vigoare. În practică, problema în cauză își găsește soluționarea prin aprobarea de către angajator a regulilor interne de secretariat la nivel de unitate, *conform art.4 lit. f) și art.10 alin.1 lit. E) din Codul muncii al Republicii Moldova*

În entitățile verificate, conținutul fișei postului necesită îmbunătățire în ceea ce privește stabilirea corectă a scopului general al funcției, respectarea corelației dintre sarcinile de bază și atribuțiile de serviciu, stabilirea acestora exclusiv în raport cu specificul și complexitatea funcțiilor.

1.5. Condițiile de muncă și de salarizare

Programul de muncă al salariaților nu depășește *40 de ore pe săptămână și 8 ore pe zi*. Pentru salariații din cadrul combinatelor școlare a fost stabilită săptămâna de muncă de *5 zile*, acordându-li-se respectiv, două zile de odihnă. Persoanele care au vârsta de *16-17 ani* activează cu un program de muncă redus cu o oră (*35 de ore pe săptămână și 7 ore pe zi*) sunt, însă, remunerați pentru *8 ore conform legislației în vigoare*.

Balanța timpului de lucru pentru trimestru al III-lea al anului 2017 a constituit 50 de zile de muncă și 400 ore (*exceptând doar ÎSPA Bucuria - EL - 64 de zile cu o durată de 510 ore*). Aceasta se datorează faptului că în perioada vacanței de iarnă și de primăvară personalul antrenat în cadrul cantinelor școlare pleacă, la inițiativa administrației, în concedii neplătite.

De menționat faptul că *formularele de evidență a timpului de muncă (tabele de pontaj)* se utilizează pe formulare depășite și, respectiv, nu corespund cerințelor aprobate de către MF (*formularul nr. 28, aprobat prin ordinul nr.216 din 28.12.2015*). Remunerarea angajaților se stabilește în baza prevederilor *Hotărârii de Guvern nr. 743 din 11.06.2002 „Cu privire la salarizarea angajaților din unitățile cu autonomie financiară”*. Mărimea salariului de bază al salariului din entitățile vizate se stabilește sub formă de salarii tarifare pentru muncitori și salarii ale funcției pentru funcționari, specialiști, conducători pentru muncă executată în conformitate cu normele de muncă stabilite potrivit calificării, nivelului de pregătire profesională și competenței angajatului, calității gradului de răspundere pe care îl implică lucrările executate și complexitatea lor.

Statele de personal se aprobă și se modifică conform normelor de calcul privind numărul de personal de producție în cantinele școlare și volumul de producție mediu lunar pentru fiecare cantină.

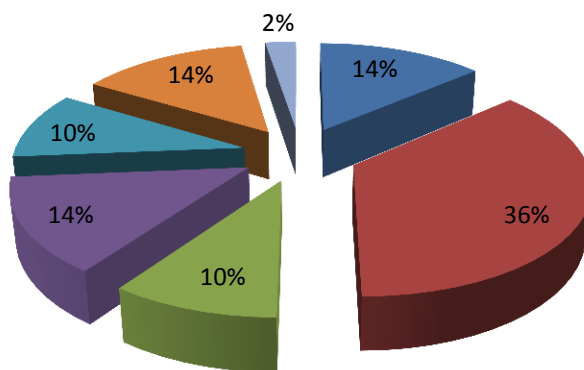
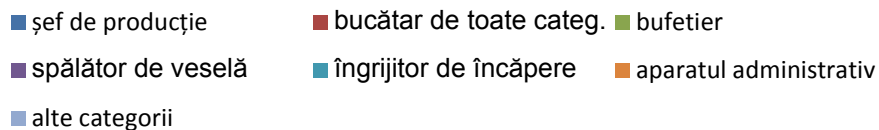
Nr. d/o	Denumirea întreprinderii	Salariile medii de funcție (lei) pentru categoriile de personal:					
		Șef de producție	Bucătari de toate categoriile	Bufetier	Spălător de veselă	Îngrijitor de încăpere	Aparatul administrativ și personalul de deservire tehnică
1.	ÎM, „Piața Centrală”	3900	3381	3000	2800	2800	5040
2.	ÎSPA, „Râșcani-SC”	3625	2673	2850	2110	2110	3784
3.	ÎSPA, „Adolescența”	3600	2463	2825	2100	2100	3758
4.	ÎSPA, „Bucuria -EL”	3600	2595	2740	2100	2100	3564
5.	ÎSPA, „Liceist”	3600	2720	2825	2100	2100	3724

Cheltuielile de salarizare anuale raportate la numărul de unități în fiecare subdiviziune variază de la **38255,0 lei** până la **32952,0 lei**.

Nr. d/o	Denumirea întreprinderii	Numărul de unități	Fondul lunar de salarizare (lei)	Cheltuielile anuale per angajat (lei)
---------	--------------------------	--------------------	----------------------------------	---------------------------------------

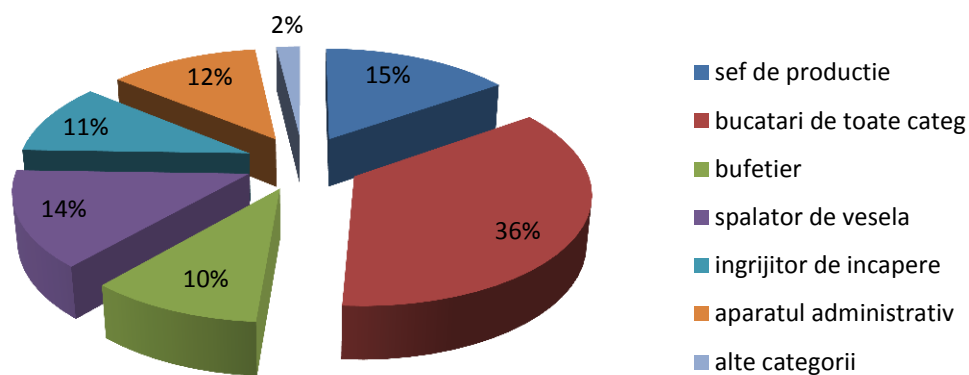
1.	ÎM,,Piața Centrală”	159	506875,00	38255,00
2.	ÎSPA,,Râșcani-SC”	244	676505,00	33271,00
3.	ÎSPA,,Adolescența”	137,5	399888,00	34899,00
4.	ÎSPA,,Bucuria -EL”	234	642570,00	32952,00
5.	ÎSPA,,Liceist”	203	570755,00	33739,00

Diagrama nr.8 Structura posturilor cu situatie la 01.01.2017

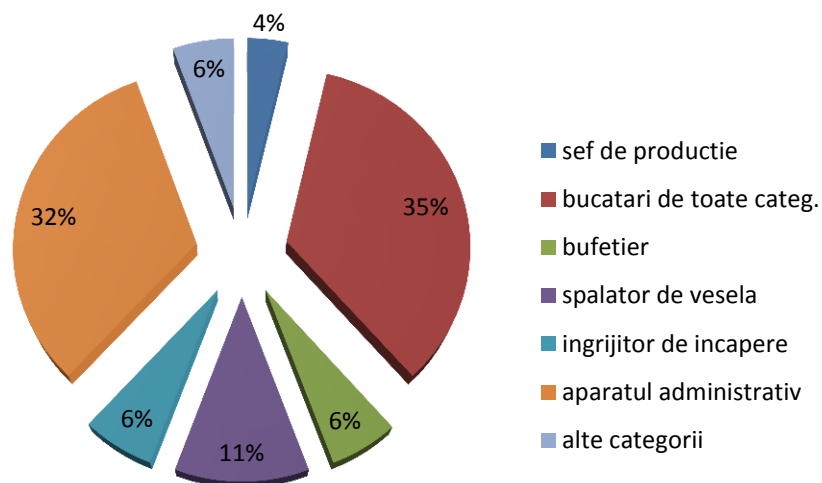
Nr. d/o	Denumirea întreprinderii	Sef de producție	Bucătar de toate categoriile	Bufetier	Spălător de vesela	Îngrijitor de încăperi	Aparatur administrativ si personalul de deservire tehnica	Alte categorii
1.	ÎM,,Piața Centrală”	18	73	14	23	22	9	-
2.	ÎSPA,,Râșcani-SC”	37	74	26	34	34	34	5
3.	ÎSPA,,Adolescența”	18	48	13	22	-	22,5	14
4.	ÎSPA,,Bucuria - EL”	32	88	26,5	28,5	19	40	-
5.	ÎSPA,,Liceist”	29	72	16	28	22	30	6

Diagrama nr.9 Structura posturilor ocupate cu situatia la 31.03.2017

Nr. d/o	Denumirea întreprinderii	Șef de producție	Bucătar de toate categoriile	Bufetier	Spălător de vesela	Îngrijitor de încăpere	Aparatură administrativă și personalul de deservire tehnică	Alte categorii
1.	ÎM,,Piața Centrală”	18	61	14	23	17	9	-
2.	ÎSPA,,Râșcani-SC”	37	56	26	34	32	27	3
3.	ÎSPA,,Adolescența”	17	31	13	15	-	20,5	11
4.	ÎSPA,,Bucuria - EL”	32	81	26,5	28	17	27	-
5.	ÎSPA,,Liceist”	24	70	11	26	22	18	2

Diagrama nr.1 Structura posturilor vacante cu situatia la 31.03.2017

Nr. d/o	Denumirea întreprinderii	Şef de producţie	Bucătar de toate categoriile	Bufetier	Spălător de vesela	Îngrijitor de încăpere	Aparatul administrativ si personalul de deservire tehnica	Alte categorii
1.	ÎM „Piaţa Centrală”	-	12	-	4	6	-	-
2.	ÎSPA „Râşcani-SC”	-	18	-	5	2	7	2
3.	ÎSPA „Adolescenţa”	1	17	1	7	-	20,5	3
4.	ÎSPA „Bucuria EL”	-	7	3,5	0,5	2	13	-
5.	ÎSPA „Liceist”	5	2	5	2	-	12	4

Structura posturilor vacante pe niveluri de administrare este practic similară, iar cea mai mare pondere **69%** revine pentru postul de bucătar de toate categoriile. Gradul de ocupare a unităţilor de personal, calculat după raportul dintre numărul de posturi ocupate, înregistrează un nivel relativ înalt în cadrul ÎSPA „Bucuria EL” și ÎM „Piaţa Centrală”, în ÎSPA „Adolescenţa” fiind înregistrat cel mai mic grad de ocupare a posturilor.

De notat că gradul de ocupare a posturilor relevă un nivel înalt pentru categoria de şef de producţie și bufetier. Cel mai mic grad de ocupare se atesta pentru postul de bucătar.

Capitolul 2. Formarea preţurilor pentru alimentaţia elevilor din instituţiile de învăţământ preuniversitar.

Ca urmare a examinării documentelor contabile și financiare ale întreprinderilor pentru perioada 2016-2017, comisia a constatat că formarea preţurilor de vânzare a produselor alimentare fabricate, servite și comercializate prin punctele de distribuire sau prin intermediul bufetelor în cantinele instituțiilor de învățământ general deservite de către Întreprinderea Municipală „Piața Centrală”, ÎSAP „Adolescența”, ÎSAP „Bucuria-EL”, ÎSAP „Liceist”, ÎSAP „Râșcani-SC” se efectuează în baza actelor normative ce reglementează formarea preţurilor pentru alimentarea elevilor.

La formarea preţurilor pentru **anul 2016**, în scopul recuperării cheltuielilor de depozitare, păstrare și distribuire a mărfurilor și materiei prime, precum și a celor de fabricare, distribuire a producției finite și comercializare a ei prin punctele de distribuire sau bufetele școlărești către cantinele instituțiilor de învățământ preuniversitar, întreprinderile respective au aplicat adaosuri comerciale în mărime de **20%** față de preţul de achiziție/livrare la mărfurile și materia primă achiziționate și, respectiv, în mărime de **30%** față de valoarea care include **20%** a adaosului comercial.

Pentru mărfurile care nu se supun prelucrării termice sau tehnologice și se comercializează prin intermediul bufetelor școlărești sau prin punctele de distribuire, adaosul comercial pe anul 2016 s-a stabilit în mărime de **15%** față de valoarea care include adaosul în mărime de **20%**.

În ceea ce privește mărfurile social importante cu aplicarea adaosului comercial limitat în unitățile de alimentație publică de categoria a III-a, mărimea adaosului comercial, inclusiv adaosul alimentației publice nu a depășit **30 la sută** față de preţul de achiziție/livrare a produselor, cu

excepția pâinii și produselor de panificație pentru care limita adaosului comercial nu a depășit **10 la sută**.

În anul 2017 a fost aplicat adaosul comercial de **70%** la prețul de achiziție/livrare a produselor și materiei prime achiziționate pentru acoperirea cheltuielilor de depozitare, păstrare și distribuire a produselor și materiei prime către cantinele instituțiilor de învățământ preuniversitar, acoperirea cheltuielilor de fabricare, servire și comercializare a producției finite, prin intermediul punctelor de distribuire sau prin intermediul bufetelor școlărești, precum și în scopul obținerii beneficiului pentru întreprindere.

Pentru produsele și mărfurile care nu se supun prelucrării termice sau tehnologice comercializate prin bufetele școlărești sau prin intermediul punctelor de distribuire, cu excepția pâinii feliate, pentru care adaosul comercial se aplică **20%** la prețul de achiziție/livrare, adaosul comercial pe anul respectiv s-a stabilit în mărime de **50%** la prețul de achiziție/livrare a produselor, mărfurilor achiziționate. La produsele social importante comercializate prin bufetele școlărești sau punctele de distribuire, adaosul comercial s-a stabilit în baza prevederilor Regulamentului de formare a prețurilor de comercializare a produselor social importante, conform listei anexate la regulamentul nominalizat. *Analiza privind adaosurile aplicate pentru unele produse alimentare pe anul 2016 și anul 2017* se prezintă în **Tabelul nr. 1A** și **Tabelul nr. 1B**, anexate la raport, iar *Indicatorii costului și cheltuielilor efective prognozate de întreprinderi la prepararea și servirea unui dejun cu plată la prețul de 10,50 lei pentru anul 2017* sunt descrise în **Tabelul nr. 2**, anexat la raport.

Conform indicatorilor arătați în tabelul nr. 2, se constată că la ÎM „Piața Centrală” suma cheltuielilor prognozate pentru alimentație per elev din costul de 10,50 lei este mai mică în comparație cu celelalte întreprinderi (*pentru comparație: la ÎSAP „Râșcani-SC”, prețul per elev constituie 7,08 lei și la ÎM „Piața Centrală” constituie 6,18 lei*).

2.1. Rezultatele financiare ale entităților de alimentație publică

Analizând documentele prezentate de întreprinderile de alimentație a elevilor din instituțiile de învățământ preuniversitar comisia a stabilit că acestea își mențin activitatea datorită veniturilor obținute din comercializarea bucatelor preparate și produselor prin intermediul bufetelor școlărești.

Veniturile întreprinderilor sunt obținute în urma prestării serviciilor de alimentație, acordate în baza contractelor încheiate cu Direcția generală educație, tineret și sport și cu Direcțiile educație, tineret și sport din sectoarele municipiului Chișinău, care sunt finanțate din resursele alocate din bugetul municipal. O parte componentă a veniturilor entității reprezintă veniturile obținute în urma acordării serviciilor de alimentație cu plată. În componența veniturilor menționate sunt incluse *veniturile din vânzarea abonamentelor pentru alimentația elevilor și din comercializarea produselor la bufetele școlare*. ÎSAP „Râșcani-SC”, „Liceist”, „Bucuria-EL”, „Adolescența”, în afară de ÎM „Piața Centrală”, contractează servicii și bunuri materiale contrar prevederilor Legii nr. 96-XVI din 13.04.2007 și, ulterior, ale Legii nr. 131 din 03.07.2015 privind achizițiile publice, în lipsa aplicării procedurii de achiziții publice.

Cheltuielile întreprinderilor reprezintă comercializarea serviciilor acordate și includ: salariul angajaților, contribuțiile sociale și medicale aferente și cheltuielile de transportare a produselor de la depozit la cantinele școlare. Detaliile referitoare la analiza indicilor economico-financiari ai

întreprinderilor pe perioada 2015-2016 se prezintă în **Tabelul nr. 3**, iar pe anul 2017 – în **Tabelul nr. 4** (se anexează).

Examinând indicii activității pentru anul 2016, s-a constatat că Întreprinderea Municipală „Piața Centrală” a acumulat pierderi în valoare de **1751640,00 lei** ce rezultă din insuficiența profitului brut înregistrat de **4593173,00 lei** (venitul din vânzări – costul vânzărilor) pentru acoperirea cheltuielilor în sumă totală de **6344813,00 lei**.

Dat fiind faptul că profitul brut este identic în valoare absolută cu valoarea adaosului comercial aplicat la costul mărfurilor și care este un indicator de măsurare și evaluare a profitabilității vânzărilor, rezultă că mărimea adaosului comercial aplicat nu asigură acoperirea cheltuielilor și obținerea profitului. Rezultatul activității acestei întreprinderi a fost influențat în mod direct de limitarea mărimii adaosului comercial, stabilit prin Hotărârea de Guvern nr. 547 din 04.08.1995 „Cu privire la măsurile de coordonare și reglementare de către stat a prețurilor (tarifelor)”: Conform anexei nr.3 a hotărârii menționate, la mărfurile social importante se stabilește următorul mod de formare a prețurilor: pentru întreprinderile de alimentație publică de categoria a III-a (ce deservește invalizii, persoanele socialmente vulnerabile, elevii, studenții, populația la locul de muncă în instituțiile curative) - mărimea adaosului comercial nu depășește **30 la sută**, iar pentru întreprinderile de categoria a II-a - nu depășește **70 la sută**, față de prețul de achiziție/livrare a produselor sau față de costul setului de materie primă la calcularea prețurilor pentru bucate și produse.

În anul 2015, ÎSAP „Bucuria – EL” a acumulat pierderi în sumă de 174700,00 lei. În urma analizei indicilor economici ce au cauzat suma pierderilor, s-a constatat că cea mai mare parte din cheltuieli o constituie salariul, care s-a majorat în conformitate cu prevederile *Legii salarizării nr. 847 – XV din 14.02.2015*. Astfel, începând cu 1 mai 2015, quantumul minim garantat al salariului a crescut cu **15,2 %**. Respectiv, s-au majorat și cheltuielile pentru contribuții sociale și medicale obligatorii, suportate de întreprindere. Un alt factor ce a dus la majorarea cheltuielilor l-a constituit faptul că s-au efectuat reparații la depozitul și la cantina întreprinderii ce deservește persoanele socialmente vulnerabile.

În anul 2016, ÎSAP „Râșcani - SC” a înregistrat pierderi în mărime de **903864,00 lei**. Pe parcursul anului 2016 s-a majorat fondul de salarizare și, respectiv, fondul social, cotele de asigurare medicală, cheltuielile energiei electrice, energiei termice și cheltuielile de transport.

ÎSAP „Adolescența” a înregistrat pierderi pentru **anul 2015** în sumă de **267266,00 lei**, iar pentru **anul 2016** în sumă de **165995,00 lei** din următoarele considerente: ÎSAP „Adolescența” prestează servicii de alimentație doar pentru instituțiile de învățământ preuniversitar, alte puncte de prestare a alimentației publice sau alte activități întreprinderea nu are. Totodată, aceasta nu dispune de încăperi proprii. Un indiciu majorat care depinde de veniturile întreprinderii este prețul de vânzare, care pe parcursul acestor doi ani 2015-2016 a fost neschimbat: *dejunul - 10,00 lei, prânzul – 8,50 lei*. Cea mai mare parte din cheltuieli o constituie salariul, care s-a majorat în conformitate cu prevederile *Legii salarizării nr. 847-XV din 14.02.2015*, începând cu 01.05.2015, când quantumul minim garantat al salariului în sectorul real (întreprinderi, organizații, instituții cu autonomie financiară, indiferent de tipul de proprietate și forma de organizare juridică), a crescut cu **15,2 %** sau de la 1650,00 lei pe lună la 1900,00 lei. Începând cu 1 mai 2016, quantumul s-a majorat cu **11%**

sau de la 1900,00 lei la 2100,00 lei pe lună. Respectiv, s-au majorat cheltuielile pentru contribuții și prime obligatorii datorate de angajator.

Un alt articol de cheltuieli care ocupă o pondere considerabilă sunt materialele, vesela, inventarul, detergenții și dezinfectanții, la care prețurile la fel s-au majorat considerabil comparativ cu anii precedenți în mediu cu **10-15%**.

În ceea ce privește achiziționarea mărfurilor și produselor, conform documentelor examinate de comisie s-a constatat că ÎM „Piața Centrală” organizează licitații publice de achiziționare a produselor alimentare, în conformitate cu Legea nr. 131 din 03.07.2015 privind achizițiile publice și încheie contracte de achiziții cu agenții economici. Celelalte întreprinderi contractează în mod direct agenții economici care livrează mărfuri și produse alimentare conform contractelor încheiate între întreprinderi și agenții economici.

Capitolul 3. Situația sanitaro-igienică în ÎSAP „Râșcani – SC”, „Liceist”, „Bucuria – EL”, „Adolescența”, Combinatul alimentar școlar de pe lângă ÎM „Piața Centrală” și în cantinele școlărești.

Unul din obiectivele principale ale comisiei de control l-a constituit evaluarea procesului de organizare a alimentației elevilor din instituțiile publice de învățământ preuniversitar de către ÎM „Piața Centrală”, ÎSPA „Râșcani- SC”, „Liceist”, „Adolescența”, „Bucuria EL” și a modului de respectare a prevederilor legislației sanitare în vigoare în acest domeniu.

Evaluările efectuate denotă că întreprinderile de alimentație publică și cantinele din unitățile de învățământ supuse controlului dispun de autorizații sanitar-veterinare de funcționare, cu excepția depozitului ÎSAP „Adolescența” și cantinele instituțiilor de învățământ din sectoarele Ciocana și Botanica.

Depozitele întreprinderilor de alimentație publică, blocurile alimentare din instituții dispun de condiții pentru depozitarea și păstrarea rezervelor de produse alimentare, cu excepția depozitului ÎSAP „Adolescența” din s. Ciocana, care nu dispune de încăperi pentru amenajarea unităților frigorifice pentru păstrarea produselor lactate, a cărnii și ouălor. În această unitate de alimentație aparatele frigorifice sunt amplasate în coridorul depozitului.

Asigurarea cu produse alimentare a depozitelor întreprinderilor de bază se realizează de către diverșii agenți economici în baza certificatelor care confirmă calitatea și inofensivitatea lor, cu unități de transport ce dispun de autorizații sanitar – veterinar. Pentru distribuirea ulterioară a produselor alimentare către cantinele instituțiilor școlare, întreprinderile menționate dispun de câte 2 unități de transport specializat fiecare, cu autorizație sanitar-veterinară, în afară de ÎSAP „Adolescența” și „Liceist”, care dețin doar pașapoarte sanitare pentru unitățile de transport din dotare.

Blocurile alimentare din instituții sunt asigurate cu o rezervă de produse friabile, legume, fructe pentru 4-5 zile, iar cu produse ușor perisabile pentru 1-2 zile.

Întreprinderile de alimentație publică livrează produsele alimentare cantinelor școlărești în baza certificatelor care confirmă calitatea și inofensivitatea lor. În școli produsele alimentare sunt recepționate de către șeful de producție, care este responsabil de verificarea calității produselor și actelor de însoțire. Concomitent, asistenta medicală a instituției are obligația să monitorizeze zilnic condițiile, calitatea și termenele de păstrare a produselor alimentare. Datele despre produsele

recepționate și actele de însoțire sunt înregistrate în registrul de sortare al produselor ușor perisabile. Calitatea produselor alimentare și produselor culinare finite se verifică de asemenea și de către comisia de triaj a bucatelor gata, care este formată în fiecare instituție prin ordinul conducătorului.

Completarea cu cadre a blocurilor alimentare din instituțiile preuniversitare:

Nr. cr.	Întreprinderea	Cota completării cu cadre (%)	Cota angajaților cu studii în domeniul alimentației publice(%)
1.	ÎM „Piața Centrală”	75,3	51,5
2.	ÎSAP „Râșcani”	91,1	80
3.	ÎSAP „Adolescența”	84	44,3
4.	ÎSAP „Liceist”	84	54,4
5.	ÎSAP „Bucuria EL”	95	46,7

Completarea cu cadre a blocurilor alimentare în mediu constituie - **83,44%**, inclusiv cu studii în domeniul alimentației publice – **55,4%**. Angajații depozitelor ÎSAP și cantinelor școlare evaluate dispun de documentele ce certifică examenul medical și instruirea igienică și sunt asigurați cu echipament sanitar. Zilnic, asistenta medicală verifică starea de sănătate a personalului și elevilor de serviciu, antrenați în pregătirea și distribuirea bucatelor, cu înregistrarea datelor în registrul sănătății.

Indicatorii de calitate și inofensivitate a bucatelor pregătite se asigură în baza contractelor încheiate între întreprinderile de alimentație publică și laboratorul acreditat al Centrului de Sănătate Publică, cu excepția ÎM „Piața Centrală”, care a perfectat contractul respectiv cu laboratorul subordonat ÎM „Piața Centrală”.

Organizarea alimentației elevilor în instituțiile de învățământ preuniversitar:

Nr. cr.	Întreprindea	Nr. instituțiilor deservite	Înc. masă suedeză	Nr. de bucate pregătite		Se alimentează cu:		
				la dejun	la prânz	dejun gratuit	prânz gratuit	prânz contra plată
1.	ÎM „Piața Centrală”	18	12	2	1	4987	1075	1480
2.	ÎSAP „Râșcani”	37	13	3	3	8590	830	2282
3.	ÎSAP „Adolescența”	18	7	2	1	4181	473	1381
4.	ÎSAP „Liceist”	24	9	2	1	8317	1668	1757
5.	ÎSAP „Bucuria EL”	33	16	3	3	8666	2293	2075

Întreprinderile de alimentație publică organizează alimentația elevilor în **130 instituții de învățământ preuniversitar**, dintre care: gratuit - pentru 34741 elevi la dejun și 6339 elevi la prânz, iar contra plată - 8975 elevi la prânz. Alimentația după principiul „masă suedeză” este organizată în 57 instituții preuniversitare. În instituțiile care organizează alimentația elevilor prin intermediul „bufetelor suedeze” din sectoarele Centru, Ciocana și Buiucani la dejun se pregătesc două complexe de bucate, iar în sectoarele Râșcani și Botanica 3 complexe de bucate, la prânz este doar un meniu în instituțiile din sectoarele Centru, Ciocana și Buiucani și 3 feluri de bucate în sectoarele Râșcani și Botanica.

În 5 instituții (liceele „Minerva”, „Svetoci” și Liceul cu Profil Tehnologic, Școala primară „Iu. Hasdeu”, Gimnaziul „Revaca”) bucatele sunt transportate în termosuri, din cantinele altor instituții. La cantina Școlii primare - grădiniță nr. 88 se pregătesc bucate pentru **262 de persoane**: 52 copii din grădiniță, 108 elevi din școala primară și 102 elevi din gimnaziul nr. 42 în lipsa spațiilor și utilajului tehnologic necesar, care nu sunt suficiente pregătirii bucatelor, blocul alimentar având o capacitate de proiect pentru **160 locuri**.

După întocmirea meniurilor în conformitate cu Recomandările pentru un regim alimentar sănătos și activitate fizică adecvată în instituțiile de învățământ din Republica Moldova în alimentația copiilor au fost incluse pâinea din făină integrală, fortificată cu fier și acid folic, legume într-un sortiment mai larg (conopidă, roșii, dovleac), fructe proaspete (mere, citrice, banane), semințe.

Toate Întreprinderile de alimentație publică au întocmit meniurile pe care le-au coordonat în modul stabilit. În instituțiile preuniversitare deservite de către ÎM „Piața Centrală” și ÎSAP „Adolescența”, meniul zilnic se întocmește de către șeful de producție din instituție, care și face comanda necesară de produse alimentare având la bază meniul model, coordonat cu SSSSP, dar acesta nu se respectă în totalitate. Ca rezultat s-au stabilit abateri frecvente de la meniul model coordonat: terciul pe lapte se înlocuiește cu pastele făinoase fierte; mazărea fiartă și piureul de cartofi – cu crupele; laptele fiert, cacaoa și sucul se înlocuiesc cu ceaiul, iar legumele și fructele proaspete nu sunt servite în fiecare zi, cu excepția sectorului Râșcani, unde elevii le primesc zilnic. Pentru instituțiile deservite de ÎSAP „Râșcani”, ÎSAP „Liceist” și ÎSAP „Bucuria EL” meniul este unic și pentru toate instituțiile, zilnic, este alcătuit de către inginerul-tehnolog. Toate blocurile alimentare dispun de fișe tehnologice pentru sortimentul de bucate pregătite.

Tehnologia de pregătire a bucatelor în instituțiile evaluate se respectă. În cadrul evaluărilor blocurilor alimentare din sectorul Centru au fost depistate abateri de la sortimentul de bucate coordonat cu SSSSP, prin prezența în alimentația elevilor a produselor alimentare interzise, fapt despre care au fost informate DGETS, DETS sec. Centru și ÎM „Piața Centrală”. În cantinele instituțiilor preuniversitare o parte din utilajul tehnologic este cu termenul de exploatare depășit, frecvent se defectează, necesită de a fi schimbat, iar cantinele nu dispun de utilaj modern pentru prepararea bucatelor la aburi, sau a supelor creme.

Din toate felurile de bucate preparate se colectează probe diurne, care se păstrează 72 ore (conform prevederilor p.189 HG nr. 1209 din 08.11.2007 cu privire la prestarea serviciilor de alimentație publică).

Estimarea rației zilnice a alimentației copiilor în instituțiile preuniversitare:

Nr. cr.	Descriere	Proteine	Lipide	Glucide	Kcal
-	Norma	42,4	43,8	184	1293
1.	ÎM Piața Centrală	34,32	26,99	130,9	912,3
2.	ISAP Râșcani	39,03	33,05	129,5	952,8
3.	ÎSAP Adolescența	33,5	24,7	159,2	1005
4.	ÎSAP Liceist	35,4	37,3	174,3	1203
5.	ÎSAP Bucuria –EL	34,8	23,6	155,9	976,5

Din cele menționate în tabel rezultă că valoarea energetică medie a bucatelor constituie 1010 kcal sau 78% din norma zilnică pentru dejun și prânz, aportul la valoarea energetică a proteinelor constituie – 14,02% (N-15%), a lipidelor – 25,93% (N-30%) și a glucidelor – 59,41% (N-55-60%). Raportul dintre proteine : lipide : glucide constituie - 1 : 0,82 : 4,24 normativul fiind 1:1: 3,5- 4.

Cantitatea zilnică de produse alimentare consumate de un copil în instituțiile preuniversitare pentru a. 2016 este următoarea:

Nr. cr.	Denumirea produselor alimentare	Norma Gr/zi copil	Îndeplinirea normelor naturale									
			ÎM „Piața „Centrală”		ÎSAP „Râșcani”		ÎSAP „Adolescența ”		ÎSAP „Liceist”		ÎSAP „Bucuria –EL”	
			Gr/zi	%	Gr/zi	%	Gr/zi	%	Gr/zi	%	Gr/zi	%
1.	Carne	55	37,6	68	60	109	40	73	50	91	55	100
2.	Pește	60	5,1	8,5	56	93	25	42	0	0	10	17
3.	Brânză	38	9	24	20	53	16	42	29	76	30	79
4.	Cașcaval	7	8	114	8	114	10	143	8	114	7	100
5.	Ouă	0,5	0,5	104	0,75	150	0,5	100	0,4	80	0,3	60
6.	Pâine	96	80	83	106	102	90	94	80	83	91	95
7.	Crupe și paste făinoase	41	29	71	40	97	50	122	43,2	105	40	97
8.	Zahăr	38	29	76	31	82	35	92	35	92	25	66
9	Unt	27	9	33	20	74	20	74	24	89	20	74
10	Ulei	10	14	140	14	140	14	140	9	90	8	80
11	Cartofi	258	42,7	17	225	87	181	70	200	77	150	58
12	Legu-me	247	42	17	216	87	200	81	190	77	200	81
13	Fructe	137	37,6	28	120	88	104	76	80	58	50	36,5
14	Lapte	275	30,3	11	250	91	250	91	125	45	30	11

Datele din tabel denotă că normele fiziologice s-au îndeplinit în toate sectoarele: *cu cașcaval, cu produse din carne și pâine* – în sectorul Râșcani; *cu ouă și ulei* – în sectoarele Centru, Râșcani,

Ciocana, *cu crupe* – în sectoarele Ciocana, Buiucani. Alte produse au fost consumate în cantități mai mici. **În anul 2017, în alimentația elevilor din sectoarele Râșcani și Buiucani lipsește peștele.**

Secțiile de producție nu sunt asigurate cu apă caldă curgătoare în cantitățile necesare, în majoritatea cantinelor sunt instalate câte 1-2 boilere electrice ce nu asigură cantitatea de apă caldă curgătoare de temperatura necesară în cantități suficiente pentru respectarea proceselor tehnologice de preparare a bucatelor, igienizare a veselei și suprafețelor.

Ca rezultatul al evaluărilor efectuate în instituțiile menționate s-au constatat următoarele neajunsuri:

- **în 12 instituții** (*Școala auxiliară nr.7, LT „Gh.Călinescu”, LT „Ștefan cel Mare”, LT „A.I.Cuza” LT „L.Blaga”, LT „A. Cehov”, LT „Levițki”, Gimnaziul „S. Grama”, LT „Decebal”, LT „N. Iorga”, Școala primară nr. 91, secția de patiserie Cantina „Liceist”*) secțiile de tratare a veselei nu sunt asigurate cu apă fierbinte curgătoare;

- **în 16 instituții** (*LT „M. Sadoveanu”, LT „N. Gheorghiu”, LT „Koțubinski”, LT „V.Lupu”, LT „T.Maiorescu”, LT „Universul”, LT „N.Dadiani”, LT „A.Cantemir”, LT „Levițki”, LT „A.Pușkin”, LT „M.Maranciuc”, LT „E.Alistar”, LT „L.Rebreanu”, LT „D.Cantemir”, LT „Galata”, Școala auxiliară nr. 7*) nu sunt secții de prelucrare primară a cărnii și legumelor;

- **în 13 instituții** (*„O.Ghibu”, „D.I.A.Teodorovici”, „Olimp”, „N.Gogol”, „Dacia”, „M. Berezovschi”, „Liceul sportiv nr.2, „Mircea cel Bătrân”, E. Alistar”, „L.Rebreanu”, „B.P.Hasdeu”, „G. Vieru”, Școala primară nr.12*) nu funcționează o parte din utilajul tehnologic;

- **în 7 instituții** (*LT „Waldorff”, „V. Levițki”, „Ștefan cel Mare”, „L. Blaga”, „M. Sadoveanu” - blocul claselor mari, „Mircea cel Bătrân”, Școala primară – grădiniță nr.88*), nu funcționează sistemul de ventilare mecanică;

- **în 5 instituții** (*LT „N. Gheorghiu”, „Gh. Meniuc”, „A.I. Cuză”, „L. Blaga”, „E.Alistar”*) lipsește sistemul de ventilare mecanică în secțiile de tratare a veselei și secția de patiserie a liceului „Gh. Meniuc”;

- **în 11 instituții** (*LT „Waldorff”, „I.L.Caragiale”, „A. Russo”, „G. Călinescu”, „Gh.Asachi”, „M.Cervantes”, „A.Cehov”, „M.Eminescu”, „D.Cantemir”, „Decebal”, Gimnaziul nr.7*) nu funcționează câte un frigider din cele existente;

- **în 2 instituții** (*LT „A. Russo”, „M. Lomonosov”*) tigăile electrice sunt cu capacele deteriorate;

- **în 12 instituții** (*LT „I. Creangă”, „A. Russo”, „M. Sadoveanu”, „Gh. Meniuc”, „M. Cervantes”, „Levițki”, „M.Marinciuc”, „Mircea cel Bătrân”, „B.P.Hasdeu”, „Gloria”, școlile primare nr.12 și nr.95*) căzile pentru igienizarea veselei și pentru prelucrarea primară a legumelor din secțiile respective sunt uzate;

- **în 5 instituții** (*„D.I. A.Teodorovici”, „A.Cantemir”, „Olimp”, „C. Negruzzi”, Liceul sportiv nr.2*) inventarul pentru tratarea materiei prime este uzat, cu fisuri;

- **în sufrageriile liceelor** „M. Eminescu”, „Universul” și încăperea pentru lavoare a Liceului „L.Rebreanu” dușumeaua este deteriorată.

- **în liceul** „M.Basarab” nu funcționează sistemul de încălzire în blocul alimentar;

- **în liceul** „M. Cervantes” în secția pentru prelucrarea primară a legumelor sistemul de canalizare nu funcționează, concomitent în timpul precipitațiilor atmosferice apele meteorice inundă secția respectivă:

- în Liceul Teatral personalul blocului alimentar nu dispune de vestiar și grup sanitar;
- în 2 instituții („T.Șevcenko”, „M.Spătaru”) pereții din secțiile de producție sunt cu fisuri, parțial cade tencuiala;

- în liceul „M.Lomonosov”, blocul alimentar activează cu rețelele de canalizare din secția termică înfundate, igienizarea încăperilor nu este satisfăcătoare, în lipsa detergenților și substanțelor dezinfectante. La cantină s-au depistat urme de rozătoare, iar DETS a sectorului Râșcani a perfectat contractul pentru desfășurarea măsurilor profilactice de dezinsecție, dezinsecție și deratizare în instituțiile subordonate doar pe data de 17.03.2017;

- în liceul sportiv nr. 2 nu se respectă regimul de igienizare a încăperilor, cerințele de prelucrare și păstrare a lavetelor;

- în liceul „Iu. Hasdeu” alimentația elevilor este organizată prin intermediul bufetului gestionat de către SRL „Vicop Victoria”, care nu dispune de autorizație sanitar-veterinară de funcționare, nu respectă sortimentul de produse alimentare coordonat. La ziua evaluării s-a constatat comercializarea produselor nerecomandate elevilor prin *Ordinul Ministerului Sănătății nr. 904 din 17.09.12 și Ordinul nr. 638 din 12.08.2016* (napolitane, biscuiți cu cremă și cu ulei de palmier, ruladă din foietaj cu conținut de margarină);

- în liceul „Gaudeamus”, blocul alimentar al instituției este arendat de către SRL „Savuros Prim”; alimentația este organizată cu dejun gratuit pentru 45 elevi și contra plată la prânz, cu un sortiment de produse de patiserie la bufet; la data evaluării untul și oule se păstrau în frigiderul deconectat de la rețeaua electrică, ouăle fiind de masă, fără certificat de calitate.

- o parte din blocurile alimentare nu dispun de condiții frigorifice pentru păstrarea fructelor și legumelor;

Concomitent, este de menționat că bucătarii din blocurile alimentare din cadrul instituțiilor preuniversitare nu beneficiază de cursuri de instruire profesională continuă.

Situația creată în unele instituții („N. Dadiani”, „V. Levițki”, „M. Eliade”, „D.I.A. Teodorovici”, „D.Alighiere”, *Universul*”, *Gimnaziul nr. 7*, „T. Șevcenko”, „Galata”, „M. Sadoveanu”, „A. Russo”, „G. Vieru”, „Iu. Hasdeu” clasele primare, „M. Berezovschi” clasele primare) persistă din an în an, iar propunerile formulate în baza notelor informative și prescripțiilor sanitare nu se îndeplinesc.

Pentru încălcările stabilite în timpul verificărilor, pe numele persoanelor cu funcții de răspundere din LT „M.Lmonosov” au fost perfectate procese-verbale de contravenție, iar *Liceului sportiv nr. 2* i s-a expedit prescripție sanitară.

Capitolul 4. Starea utilajelor și echipamentelor de lucru, a blocurilor alimentare și cantinelor din instituțiile de învățământ preuniversitar.

Pornind de la obiectivul principal al comisiei de control privind verificarea modului alimentației elevilor din municipiul Chișinău, care este asigurată de întreprinderile de alimentație publică, în timpul verificărilor efectuate în cadrul instituțiilor publice de învățământ preuniversitar, tangențial, pe lângă problema alimentației, reprezentanții comisiei au mai scos la iveală și alte nereguli în ceea ce privește starea utilajelor tehnologice, mobilierului, blocurilor alimentare și cantinelor. Din cele **88 de cantine școlărești** verificate, aproape în toate este nevoie de renovare, inclusiv de reparație capitală, cu excepția cantinelor din instituțiile școlare din sectorul Ciocana. Pe

de altă parte, multe utilaje și echipamente de lucru din dotarea bucătărilor, inclusiv mobilierul din cantine au o uzură avansată din cauza termenelor de exploatare depășite.

Controlul în instituțiile de învățământ a fost desfășurat pe sectoare. **În sectorul Botanica** Comisia a verificat **21 instituții de învățământ**, inclusiv liceele din comuna Băcioi și orașul Sângeră, deservite de ÎSAP „Bucuria - EL”, și a stabilit că utilajul tehnologic din cantinele acestor instituții are un termen de exploatare de peste 30 de ani și necesită renovare sau reparație capitală în proporție de circa **60-65 la sută**. Descrierea în cifre a gradului de uzură al echipamentelor de lucru și utilajelor tehnologice în instituțiile din acest sector se regăsește în **Tabelul nr. 5**, anexat la raport. Conform datelor din tabel putem observa că uzura la cele mai importante utilaje, cum ar fi reșourile electrice și combinele frigorifice sau cuptoarele electrice, aproape în toate instituțiile este de sută la sută (LT, „Prosucces”, LT, „M. Grecu”, LT „N. Iorga”, LT „B.P.Hasdeu”, Școala primară „Iu. Hasdeu”, LT „Mircea cel Bătrân”, LT cu profil sportiv „Gloria”, Gimnaziul „Decebal”, Gimnaziul „Galata” etc.)

Efectuând un calcul preliminar al cheltuielilor necesare pentru renovarea utilajelor și echipamentelor de lucru de primă necesitate în instituțiile din acest sector, s-a stabilit că în acest scop sunt necesare peste **5 mln. de lei**. În **Tabelul nr. 6 (se anexează)** sunt enumerate instituțiile, numărul de utilaje și costurile acestor utilaje conform nomenclatorului de prețuri existente pe piață la ora actuală.

În sectorul Buiucani au fost verificate **17 instituții de învățământ preuniversitar**, deservite de ÎSAP „LICEIST”. Gradul de uzură al utilajelor și echipamentelor din dotarea blocurilor alimentare ale instituțiilor este foarte ridicat ca și în celelalte sectoare și se prezintă în **Tabelul nr. 7**. Cea mai gravă situație la acest capitol fiind în următoarele instituții: *Liceul Teoretic "N.Gogol"*, *LT "Ion și Doina Aldea-Teodorovici"*, *Gimnaziul nr. 86*, *L.T. "N. Levițchi"*, *Școala primară 91 "A.Ursu"*, *LT „A. Pușkin”*, *LT „P. Rareș”*, *LT „Liviu Deleanu”*. Conform calculelor efectuate cheltuielile necesare pentru renovarea echipamentelor de lucru de primă necesitate din acest sector **constituie cca 3 mln. 755 mii lei** și sunt arătate în **Tabelul nr. 8** (se anexează).

În cele **16 instituții publice de învățământ** preuniversitar din sectorul **Centru** care au fost supuse verificării starea utilajelor este similară ca și în celelalte instituții publice. După cum putem observa din datele prezentate în **Tabelul nr. 9** (se anexează), cea mai înaltă uzură a utilajelor se înregistrează în instituțiile: *LT „Universul”*, *„M. de Servantes”*, *„C. Sibirski”*, *Școala auxiliară nr. 5*, *Gimnaziul nr. 53*. În **Tabelul nr. 10** (se anexează) este prezentat calculul preliminar al cheltuielilor necesare pentru renovarea utilajelor și echipamentelor de lucru de primă necesitate în instituțiile din acest sector **care constituie cca 2 mln. 615 mii lei**.

În sectorul **Ciocana** au fost supuse verificării **14 instituții publice de învățământ** deservite de Î.S. „Adolescența, inclusiv **2 instituții publice** care au renunțat la serviciile de alimentație publică prestate de această întreprindere (LT „Gaudeamus” și IPLT „Budești” din com. Budești). Instituția din com. Budești a contractat serviciile respective cu ÎI „Costiuc Larisa”, conform Contractului de achiziționare a serviciilor alimentare nr.6/503 din 28.11.2016. LT „Gaudeamus” este deservit de SRL „SAVUROS PRIM”, care intenționează să ia spațiul cantinei în locațiune în baza documentelor respective, prezentate la 25.09.2014 Direcției generale economie, reforme și relații patrimoniale. Agentul economic în cauză achită cheltuielile de întreținere în baza facturilor eliberate de DGETS, în baza indicilor contoarelor instalate separat în cantina instituției.

Referitor la starea inventarului și utilajele din dotarea blocurilor alimentare ale instituțiilor din sectorul Ciocana s-a constatat că acestea au o uzură de sută la sută și din această cauză de mai multe ori pe an sunt suportate cheltuieli în plus pentru reparații capitale. Informația referitoare la starea utilajelor și cheltuielile se regăsește în **Tabelul nr. 11**, iar cheltuielile estimative pentru instituțiile din acest sector se regăsesc în **Tabelul nr. 12** (se anexează).

Urmare a controalelor efectuate în **20 instituții de învățământ** din sectorul **Râșcani** al capitalei, membrii comisiei au constatat că aici situația este la fel de alarmantă în ceea ce privește starea echipamentelor de lucru și utilajelor din dotarea bucătăriilor școlare, iar datele concrete referitoare la uzură și cheltuielile estimative se arată în **Tabelele nr. 13 și, respectiv, nr.14**. anexate la raport.

Tabloul general care caracterizează situația la acest compartiment pe sectoare și pe municipiu este prezentat în tabelul de mai jos:

Tabelul nr. 15

Sectorul	Numărul total de utilaje existente (un.)	Gradul de uzură (în %)	Numărul total de utilaje necesare (un.)	Suma cheltuielilor pentru reutilizare (mii lei)
Botanica	235	98,45	120	5771,2
Buiucani	145	82,0	123	3754,6
Centru	76	84,0	88	2614,9
Ciocana	128	70,0	51	2138,5
Râșcani	177	85,0	139	5324,2
Total pe municipiu:	1334	80,57	678	19603,4

Potrivit informației din tabelul de mai sus, în mediu pe municipiu gradul de uzură al celor mai importante utilaje tehnologice este de 80 la sută, iar valoarea investiției pentru dotarea cantinelor școlarești din municipiul Chișinău cu echipamente de lucru și utilaje tehnologice de primă necesitate se ridică la suma de aproximativ **20 milioane de lei**.

În ceea ce privește starea încăperilor cantinelor și blocurilor alimentare, comisia a constatat că majoritatea instituțiilor încearcă să se descurce cu puținul de resurse primite de la buget sau prin implicarea părinților. În mai multe instituții supuse verificării comisia a stabilit că blocurile alimentare și cantinele nu au fost renovate de zeci de ani și din această cauză acestea au un aspect deplorabil, cu pardoselile și tavane deteriorate, fisurate și cu mobilier uzat. Și în acest sens putem aduce mai multe exemple. Bunăoară în *LT „M. Eminescu”* este deteriorată podeaua în încăperea lavoarului, în cantina *LT „Universul”*, este grav deteriorată pardoseala, denivelate de crăpăturile adânci ce s-au format de-a lungul timpului, are un aspect insalubru (*se atașează poze*); cantinele și blocurile alimentare ale mai multor instituții necesită renovare (*LT „G. Călinescu” (blocul claselor primare)*, *LT „M. Eliade”*, *LT „Iu. Hasdeu” (blocul claselor primare)*, *LT „Waldorff”*, *LT „V. Levițchi”*, *„M. Lomonosov”*, *„T.Șevcenko”*, *„M.Spătaru”* etc. Unele cantine sunt prea mici și

nu fac față numărului de elevi, astfel la momentul servirii maselor se instalează inevitabil haosul din cauza aglomerării peste măsură.

Din cauza că nu au fost reparate capital la timp, blocurile alimentare ale unor instituții nu au condițiile necesare și adecvate de funcționare. În consecință, foarte frecvent canalizările menajere se defectează sau se înfundă, iar sistemele de ventilare din dotare nu funcționează la capacitatea normală (*instituțiile LT „M. Cervantes”, „N. Gheorghiu”, „Gh. Meniuc”, „A.I. Cuză”, „L. Blaga”, „E.Alistar”*). În multe cantine, încă, se mai utilizează inventar vechi, mașini de tocat carnea, malaxoare de frământat aluat, camere frigorifice, cuptoare și reșouri, produse în perioada sovietică, în ciuda faptului că acestea sunt depășite ca termen de exploatare cauzând mari pierderi la consumul de energie electrică.

Aproape în toate secțiile de prelucrare a veselei din cantine personalul lucrează manual în condiții deplorabile, cu inventar foarte vechi și degradat. Și mai grav este în acele spălătorii în care nu există apă caldă curgătoare, iar angajatele toarnă cu găleata apă încălzită în căzile de prelucrare a veselei (*Școala auxiliară nr.7, Liceele „Gh.Călinescu”, „Ștefan cel Mare”, „A.I.Cuza”, „L.Blaga”, „A. Cehov”, „V.Levițki”, Gimnaziile „Steliana Grama”, „Decebal”, LT „N. Iorga”, Școala primară nr. 91, secția de patiserie a cantinei ÎSAP „Liceist” (anexă cu poze)*). De asemenea, bucătăriile școlare nu dispun de utilaje moderne pentru prepararea bucatelor la aburi sau a supelor crème așa cum prevăd noile norme și standarde în alimentație pentru elevi.

În multe instituții comisia a identificat echipamente și utilaje tehnologice ieșite din funcțiune (*cuptoare electrice, camere frigorifice, reșouri electrice, mașini de tocat, frigider etc.*), care au fost deja trecute la pierderi sau urmează să fie decontate, dar care sunt depozitate în blocurile alimentare ale instituțiilor, ceea ce aglomerează spațiile și creează incomodități pentru personal. Administrațiile instituțiilor în care s-a atestat o astfel de situație au fost informate la momentul controlului despre necesitatea notificării organului responsabil de casarea mijloacelor fixe respective, la a căror balanță sunt înregistrate. S-au depistat cazuri în care procedura de casare a avut loc însă administrația publică locală nu a găsit resurse pentru dezasamblarea acestor mijloace și predarea la metal uzat.

De menționat că doar în câteva instituții publice de învățământ supuse controlului au fost stabilite condiții adecvate pentru funcționarea cantinelor. Acestea au reușit să atingă acest nivel datorită aportului asociațiilor părinților și altor surse obținute de administrația instituțiilor, ca de ex.: *IPLT „Mihai Viteazul”, LT „Hertzli”, LT „Ion Creangă”, „A. Pușkin” etc.*

Conform estimărilor efectuate de DGETS și DETS din sectoarele municipiului, cheltuielile totale necesare pentru renovarea spațiilor destinate cantinelor și blocurilor alimentare din instituțiile de învățământ din mun. Chișinău se prezintă după cum urmează:

- pentru cele 19 instituții de învățământ preuniversitar, subordonate DETS din s. Botanica, suma totală constituie **17 mln. 945,5 mii lei;**
- pentru cele 6 instituții de învățământ preuniversitar, subordonate DETS din s. Buiucani, suma totală constituie **2 mln. 850,0 mii lei;**
- pentru cele 11 instituții de învățământ preuniversitar, subordonate DETS din s. Centru, suma totală constituie **7 mln. 625,0 mii lei;**
- pentru cele 15 instituții de învățământ preuniversitar, subordonate DETS din s. Râșcani, suma totală constituie **17 mln. 700,0 mii lei;**

- pentru cele 43 instituții de învățământ preuniversitar, subordonate DGETS (20 instituții din capitală și 23 din suburbiile Chișinăului), suma totală constituie **14 mln. 870,0 mii lei** (*vezi Anexa 16*).

Capitolul 5. Gestionarea imobilelor instituțiilor publice de învățământ preuniversitar.

Referitor la modul de gestionare de către instituțiile publice de învățământ preuniversitar a spațiilor din dotare comisia a constatat că în municipiul completarea instituțiilor cu contingentul necesar de elevi este defectuoasă și, respectiv, utilizarea spațiilor din dotare conform proiectelor obiectivelor se produce neproportional. Drept exemplu în acest sens pot servi liceele cu predare în limba rusă „Titu Maiorescu”, „V.Lupu”, „C. Sibirski” din s. Centru, în care procentul utilizării spațiului în raport cu capacitatea instituției este de **49,3 la sută**, **67,0 la sută** și, respectiv, **50 la sută**. Aceeași situație se atestă și în instituțiile cu predare în limba ucraineană „M. Basarab”, Gimnaziul nr. 8 („T.Șevcenko”), din s. Râșcani, completate în proporție de **35 la sută și 10 la sută**. Pentru a exclude o astfel de stare de lucruri este necesară optimizarea acestor instituții prin comasare pentru a se păstra limba de predare.

În sectorul Botanica, de exemplu, în urma verificărilor s-a constatat că locurile în Gimnaziul rom/rus „Galata” sunt acoperite în jur de **28,2 la sută**, în Gimnaziul „Decebal” – în proporție de **27,0 la sută**, în Gimnaziul rom/rus nr. 49 - **18,0 la sută**, iar în sectorul Ciocana în acest sens putem exemplifica Liceul Teoretic „Dacia” cu **42,2%**, Gimnaziul „Steliana Grama” cu **37%**.

În **Tabelele nr. 17-24** este descrisă informația referitoare la capacitatea instituțiilor publice de învățământ din mun. Chișinău și numărul de copii înmatriculați de facto, în funcție de subordonarea instituției, după cum urmează:

Tabelul nr. 17

Capacitatea liceelor din subordonarea Direcției generale educației, tineret și sport, anul de studii 2016-2017

Instituția de învățământ	Numărul de locuri conform proiectului	Numărul de elevi	Spațiul utilizat de instituție (în %)
Liceul Teoretic "I.Creangă"	1176	1390	119
Liceul Teoretic "D.Alighieri"	646+320	1188	123
Liceul Teoretic "M.Koțiubinski "	900	465	52
Liceul Teoretic "Gaudeamus"	1266	784	62
Liceul Teatral	360	394	109
Liceul Teoretic "A.Cantemir"	1050+450	791	53
Liceul Teoretic "V.Alecsandri"	640	207	35
Liceul Teoretic "D.Cantemir"	1176+340	1212	77
Liceul Teoretic "M.Kogălniceanu"	784	933	119
Liceul Teoretic "Gh.Asachi"	1444	1840	128
Liceul Teoretic "M.Basarab"	1320	450	35

Liceul Teoretic "M.de Cervantes"	964 +380	1039	79
Liceul municipal internat sportiv	600	533	87
Liceul Tehnologic Resurse Educaționale și Trayning Tehnologic "B.Z.Hertli"	920	673	74

Tabelul nr. 18

Capacitatea instituțiilor de învățământ din subordinea Direcției educație, tineret și sport sectorul Botanica pe anul de studii 2016 – 2017

Instituția de învățământ	Numărul de locuri conform proiectului	Numărul de elevi	Spațiul utilizat de instituție (în %)
Liceul Teoretic „B.P.Hașdeu”	1562	571	37
Liceul Teoretic „N.Iorga”	1266	1506	119
Liceul Teoretic „M.Grecu”	1266	823	65
Liceul Teoretic „Iu.Hașdeu”	920+120	1090	105
Liceul Teoretic „M.Eminescu”	1320	1228	93
Liceul Teoretic cu Profil de Arte „Elena Alistar”	964	1054	109
Liceul Teoretic „Mircea cel Bătrîn”	920	551	59,9
Liceul cu Profil Sportiv ”Gloria”	1604	687	43
Liceul Teoretic „ProSucces”	480	498	104
Gimnaziul „ Galata”rom/rus	1100	310	28,2
Gimnaziul nr.31	1176	389	33,1
Gimnaziul nr.49 rom/rus	1266	224	18
Gimnaziul „ Decebal”	640	172	27
Gimnaziul „Nicolae Costin”	960	320	33,3
Școala - grădiniță prim.nr.90	320	392	100
Școala specială nr.12	280	99	30,9
Liceul Teoretic Seral pe schimb. nr.2	380	474	125
Școala grădiniță nr.120	380	242	63,7
Școala – grădiniță nr.124	320	410	34,4

Tabelul nr. 19

*Capacitatea instituțiilor de învățământ, subordonate Direcției educație, tineret și sport
sectorul Buiucani, anul de studii 2016 – 2017*

Instituția de învățământ	Numărul de locuri conform proiectului	Numărul de elevi	Spațiul utilizat de instituție (în %)
Școala primară – grădiniță nr.91	320	220	69
Gimnaziul nr.86	600	173	29
Liceul Teoretic „N. Gogol”	1568	1501	96
Liceul Teoretic „V.Vasilache”	600	680	113
Liceul Teoretic "I.Neciui - Levîtchi"	920	401	44
Liceul Teoretic „Ion și Doina Aldea – Teodorovici”	1176	950	81

Tabelul nr. 20

*Capacitatea instituțiilor de învățământ din subordinea Direcției educație, tineret și sport
sectorul Centru pe anul de studii 2016 – 2017*

Instituția de învățământ	Numărul de locuri conform proiectului	Numărul de elevi	Spațiul utilizat de instituție (în %)
Școala primară – grădiniță nr.91	320	220	69
Gimnaziul nr.86	600	173	29
Liceul Teoretic „N. Gogol”	1568	1501	96
Liceul Teoretic „V.Vasilache”	600	680	113
Liceul Teoretic "I.Neciui - Levîtchi"	920	401	44
Liceul Teoretic „Ion și Doina Aldea – Teodorovici”	1176	950	81

Tabelul nr. 21

*Capacitatea instituțiilor de învățământ din subordinea Direcției educație, tineret și sport
sectorul Ciocana pe anul de studii 2016 – 2017*

Instituția de învățământ	Numărul de locuri conform proiectului	Numărul de elevi	Spațiul utilizat de instituție (în %)
Liceul Teoretic "P.Zadnipru"	1266	588	46,5
Liceul Teoretic “M.Berezovski” (2346)	1266+580+500	1975	84,2
Liceul Teoretic „Dacia”	1266	535	42,2
Gimnaziul „Steliana Grama”	840	309	37

Școala primară nr.82	630	476	75,5
Școala primară nr.83	1266	883	70
Școala primară nr.12	450	509	113
Școala primară nr.95	450	262	58,2

Tabelul nr. 22

Capacitatea instituțiilor de învățământ din subordinea Direcției educație, tineret și sport sectorul Râșcani pe anul de studii 2016 – 2017

Instituția de învățământ	Numărul de locuri conform proiectului	Numărul de elevi	Spațiul utilizat de instituție (în %)
Liceul Teoretic „N.M.Spătaru”	1320	799	60,5
Liceul Teoretic „A.Russo”	840	788	94
Liceul Teoretic „G.Călinescu”	(1266+290)	1312	84,3
Liceul Teoretic M.Sadoveanu”	(920+280)	1019	102
Liceul Teoretic „G.Meniuc”	1568	954	61
Liceul Teoretic „V.Levski”	380	326	86
Liceul Teoretic „Academia Copiilor” rom/rus	380	544	140
Liceul Teoretic “M.Lomonosov”	1568	359	23
Liceul Teoretic „L.Blaga”	920	413	45
Liceul Teoretic „N.Gheorghiu”	1160	472	41
Liceul Teoretic”Kiril și Metodiu”	1156	544	47,2
Liceul Teoretic „Waldorf”	380	524	137
Gimnaziul.nr.8	1160	112	10
Gimn.t eutral”I.L.Caragiale”	280	169	60
Șc.aux..nr.6	520	78	15
Șc.aux. (compl.“Orfeu”)	160	77	48

În tabelul următor se prezintă situația la acest capitol din instituțiile de învățământ din mun. Chișinău aflate la autonomie financiară:

Tabelul nr. 23

Capacitatea instituțiilor cu autonomie financiară din subordinea Direcției generale educației, tineret și sport pe anul de studii 2016-2017

Instituția de învățământ	Numărul de locuri conform proiectului	Numărul de elevi	Spațiul utilizat de instituție (în %)
Liceul Teoretic „L.Rebreanu”	1320	881	67
Liceul Teoretic „Traian”	1568	1140	72
Liceul Teoretic „T.Vladimirescu”	920	681	74
Liceul Teoretic „P.Movilă”	1266	1001	79
Liceul Teoretic „Alexandru cel Bun”	1250	1163	93
Liceul Teoretic „Gh.Vieru” Băcioi	1568	515	33
Școala - grădiniță.nr.152	380	390	103
Liceul Teoretic "A.Pușkin"	800	1104	138
Liceul Teoretic "S.Haret"	784	1183	151

Liceul Teoretic „O. Ghibu”	1176	1197	102
Liceul Teoretic „L.Deleanu”	1266	1288	102
Liceul Teoretic „Hyperion” Durlești	1176	1129	96
Liceul Teoretic "M.Viteazul"	1266	1567	124
Liceul Teoretic „Minerva”	450	577	128
Liceul Teoretic „Universul”	850	742	87,3
Liceul Teoretic“Ginta Latină”	1176+320	1205	81
Liceul Teoretic„C. Negruzzi”	1266	907	72
Liceul Teoretic „Budești” Budești	600	480	80
Liceul Teoretic „T. Bubuioag” Bubueci	640	748	117
Liceul Teoretic „Ștefan cel Mare”	964	776	80,5
Liceul Teoretic „A. I. Cuza”	(840+140)	1063	108
Liceul Teoretic „M.Eliade”	(780+240)	1084	106
Liceul Teoretic "N.Bălcescu” Ciorescu	1266	770	61
Liceul Teoretic „Olimp”	1266	816	65
Liceul Teoretic cu Profil sportiv nr.2	1176	674	57,3
Liceul Teoretic „N.Dadiani”	(920+510)	1316	92,3
Liceul Teoretic„ P. Rareș”	1176	1085	92,3
Școala primară – grădiniță „Ilie Fulga”	400	333	83,25
Gimnaziul nr.41	320	225	70,3

De remarcat că o situație și mai alarmantă se înregistrează în suburbiile capitalei, unde în anul de studii 2016-2017 din *23 de instituții în 12 instituții* nivelul de completare a locurilor după capacitatea instituției *este sub 50 la sută*:

Tabelul nr. 24

Capacitatea instituțiilor de învățământ preuniversitar din suburbiile municipiului Chișinău anul de studii 2016-2017

Instituția de învățământ	Numărul de locuri conform proiectului	Numărul de elevi	Spațiul utilizat de instituție (în %)
Gimnaziul nr.67 (Revaca)	100	78	78,0
Gimnaziul nr.68 (Dobruja)	860	282	32,0
Șc.prim.nr.101 (Băcioi)	640	411	65,0
Gimnaziul nr.102 (Brăila)	80	101	123,0
Gimnaziul „Durlești”, or.Durlești	640	231	36,1
Gimnaziul „Trușeni”, s. Trușeni	530	235	44,3

Gimnaziul nr.99 s.Truşeni	460	346	71,0
Gimnaziul nr.79, s. Chidighici	460	293	64,0
Gimnaziul nr.65, s. Condrița	90	42	47,0
Gimnaziul nr.51, or. Vatra	560	152	27,1
Școala primară –grădiniță nr.88 (Codru)	180	110	61,1
Gimnaziul nr.42	1 00	165	16,0
Liceul Teoretic “Ștefan Vodă” (Vadul lui Vodă)	640	282	44,1
Șc.pr.19 (Vadului Vodă)	350	232	66,3
Liceul Teoretic „ Gh.Ghimpu” (Colonița)	740	430	58,1
Gimnaziul .nr.74 (Tohatin)	464	182	39,0
Gimnaziul .nr.75 (Cruzești)	640	104	16,3
Liceul Teoretic „A.Mateevici” (Cricova)	1160	640	55,2
Gimnaziul nr.77 (Cricova)	520	133	26,2
Gimnaziul nr.45 (Ciorescu)	640	69	11,0
Liceul Teoretic „Grătiești” (Grătiești)	640	432	67,5
Gimnaziul nr.93 (Hulboaca)	320	138	43,1
Liceul teoretic „Drgoș Vodă”, com.Stăuceni	520	513	98,6

Conform informației expuse în tabelele de mai sus, constatăm că la momentul de față **43 de instituții din municipiu utilizează mai puțin de 50 la sută din spațiul edificiilor școlare**, fapt care generează consecințe nefavorabile pentru procesul de învățământ și pierderi la bugetul municipal.

Pe de altă parte, potrivit aceleiași informații, observăm că **29 de instituții din diverse sectoare ale municipiului, în special cele care funcționează după principiul autonomiei financiare**, înregistrează o suprasolicitare sporită, ceea ce depășește vâdit capacitatea instituției, ca de ex.: LT „Spiru Haret” – **151%** , IP LT „A. Pușkin” – **138 %**, LT „Waldorff” – **137%**, LT „Gheorghe Asachi” – **128%**, LT „Dante Alighieri” – **123%**, LT „M. Kogălniceanu”, LT „Ion Creangă” și LT „N. Iorga” – **119%**, Liceul Teoretic „Academia Copiilor”- **140%**.

În mediu pe municipiu nivelul de completare a locurilor în instituțiile școlare este de **70 la sută**, ceea ce constituie **110688 locuri**. De remarcat că această stare de lucruri este condiționată de mai mulți factori, și anume:

- *imaginea creată în timp de către discipoli și cadre didactice;*
- *amplasarea geografică bună și cu acces la mijloace de transport;*
- *profilul instituției;*
- *rezultatele la examenele de absolvire a treptei gimnaziale și liceale;*
- *factorul demografic și etnic.*

În cadrul controlului s-au mai identificat nereguli privind nedelimitarea spațiilor instituțiilor: *Liceul municipal sportiv și LT „A. Cehov”*, care gestionează un sediu comun (*liceul sportiv a fost amplasat în acest sediu în baza Hotărârii de Guvern nr. 771 din 02.08.2008*), *LT „O. Ghibu” și LT „P. Rareș” din sectorul Buiucani*. În consecință, administrația liceelor nu cunoaște elementar hotarul instituției pe care o gestionează, iar administrarea sediului se face la nivelul unei înțelegeri tacite dintre directori, fără să existe o decizie în acest sens a organului administrației publice locale.

Totodată, comisia a constatat că în cele 3 licee cu profil sportiv din municipiu nu sunt condiții adecvate de activitate din cauza dotărilor insuficiente pentru secțiile sportive deschise, nu toate au terenuri de sport amenajate (*Liceul sportiv-internat din sectorul Buiucani, Liceul sportiv nr. 2 din s. Ciocana*).

5.2. Reorganizarea instituțiilor necompletate.

Reorganizarea instituțiilor publice de învățământ din mun. Chișinău are loc periodic în funcție de circumstanțele create și recomandările propuse de serviciile specializate ale PMC. În ciuda acestui fapt, conform evaluărilor comisiei de control, se constată că acestea sunt insuficiente și nejudicioase atâta timp cât o mare parte din instituțiile de învățământ supuse verificării sunt practic pe jumătate pustii generând noi și noi pierderi de mijloace financiare din cauza degradării. Dată fiind această situație, se impune o altă abordare în ceea ce privește soluționarea acestei probleme prin implicarea îmbinată a autorităților administrației publice locale, societății civile și mass-mediei.

În viziunea comisiei de control ar fi oportună, spre exemplu, comasarea instituțiilor cu predare în limba rusă *LT „Titu Maiorescu” și LT „C. Sibirski” LT „V.Lupu”*, din motivul că nu au numărul complet de elevi (procentul utilizării spațiului fiind de **49,3%**, **67,0%**, și, respectiv, **50%**). La fel urmează să se procedeze și cu instituțiile cu predare în limba ucraineană *LT „M.Basarab” și Gimnaziu nr. 8 din s. Râșcani*. Astfel, subdiviziunile responsabile de specialitate trebuie să propună soluții prin elaborarea unei strategii și concepții definitorii în ceea ce privește reformarea și optimizarea instituțiilor publice din mun. Chișinău.

În timpul verificărilor comisia a mai constatat anumite nereguli care țin de edificiile destinate pentru instituțiile preșcolare în care sunt amplasate blocurile claselor primare ale instituțiilor de învățământ preuniversitar și a căror destinație a fost schimbată din cauza solicitării peste măsură a instituțiilor școlare, aceasta fiind probabil o soluție provizorie de moment pentru sistemul de învățământ din municipiu. Lista instituțiilor preșcolare a căror destinație a fost modificată în instituție școlară pe parcursul anilor se prezintă în **Tabelul nr. 25** (se anexează).

Aceste edificii au fost parțial adaptate pentru a corespunde vârstei respective, cu toate acestea condițiile existente lasă mult de dorit, deoarece culoarele imobilelor sunt foarte înguste și în timpul pauzelor ele devin neîncăpătoare pentru elevi, iar în caz de situații excepționale chiar periculoase. La fel și grupurile sanitare creează un anumit disconfort pentru elevi. Cantinele din aceste instituții nu pot funcționa la capacitatea unei instituții școlare, pentru că încăperile lor la momentul proiectării edificiului au fost concepute ca săli de ocupație pentru micuți. Situația descrisă este caracteristică pentru blocurile claselor primare ale liceelor *„I.L. Caragiale”, „D. Alighieri”, „Waldorff”, „Iu. Hasdeu”, „Principesa Natalia Dadiani”, școala primară „A. Ursu”, „A. Popovici” etc.*, care au fost verificate în cadrul controlului.

În aceste condiții de asemenea este inevitabilă mobilizarea serviciilor de specialitate ale PMC în vederea găsirii de soluții optime, inclusiv prin metoda comasării unor instituții școlare cu puțini elevi, care să permită revenirea la destinația inițială a acestor edificii preșcolare. Odată cu eliberarea lor vom reuși să soluționăm și problema lipsei de locuri în grădinițele de copii.

Comisia a mai constatat că activitatea *LT „Waldorf”*, care a fost reorganizat în anul 2010 prin decizia CMC nr. 9/51, din școală medie de cultură generală (cu grupe de grădiniță) în liceu experimental (cu grupe de grădiniță), contravine prevederilor Codului Educației, care nu reglementează statutul de liceu cu grupe de grădiniță.

De menționat că din 132 de instituții publice de învățământ preuniversitar din capitală *30 de instituții* au rol de executor secundar de buget, *activând după principiul autonomiei financiare*. Celelalte instituții din mun. Chișinău trebuie să-și asume acest rol cât mai curând posibil, deoarece doar astfel își pot gestiona mai eficient mijloacele financiare alocate per/elev de la buget.

Instituțiile de învățământ care înregistrează un număr suficient de elevi, raportat la capacitatea instituției, cum ar fi *LT „Gh. Asachi”, LT „N. Iorga” și altele* ar putea face față cheltuielilor de întreținere per/elev, astfel este oportună trecerea acestora la autonomie financiară, pentru a li se oferi posibilitatea de a soluționa un șir de probleme curente și de a îmbunătăți în general starea de lucruri în instituțiile de învățământ preuniversitar din municipiul Chișinău. Din momentul trecerii la autonomie financiară, pot apărea oportunități de luare a deciziilor la nivel de instituție la ședințele Consiliului de Administrație, în diverse probleme administrative și educaționale, care nu pot fi soluționate în sistemul centralizat de alocare a mijloacelor financiare bugetare.

Capitolul 6. Starea cabinetelor medicale din incinta instituțiilor de învățământ preuniversitare:

- *dotarea cu mobilier și utilaje a cabinetelor medicale și cadrele medicale*
- *contractarea și achiziționarea medicamentelor*

Scopul controlului la acest capitol a constat în verificarea corespunderii cabinetelor medicale din cadrul instituțiilor de învățământ preuniversitar prevederilor ordinului MS și ME, nr. 613/441 din 27.05.2013; elucidarea particularităților organizării, dotării și finanțării serviciilor de asistență medicală prestată în cadrul instituțiilor supuse controlului.

Concomitent, a fost evaluată organizarea asistenței medicale, dotarea cu utilaj medical a cabinetelor medicale din cadrul instituțiilor de învățământ preuniversitar din municipiul Chișinău la nivel de fiecare sector administrativ.

Referitor la prestarea serviciilor de sănătate, instituțiile de învățământ preuniversitar se conduc în activitatea lor de *Regulamentul-cadru de activitate al serviciilor de sănătate*, ce include: fișa de post a lucrătorului medical, lista dotării cabinetului medical cu mobilier, veselă, ustensile, lenjerie, medicamente, documentația medicală necesară, aprobată prin *ordinul comun al MS și ME nr. 613/441 din 27.05.2013 „Cu privire la Serviciile de sănătate în instituțiile de învățământ preuniversitar”*.

Conform actelor normative în vigoare, medicamentele sunt achiziționate de către *DETS* din sectoare de 2 ori în an, în baza listei prevăzute de Regulamentul-cadru și cerințelor prezentate de fiecare instituție în parte. Potrivit datelor declarate de specialiștii *DGETS*, planificările financiare pentru medicamente și consumabile pentru ***anul de studii 2016-2017*** au fost efectuate în funcție de

suma de 10 lei per copil pe an. Instituțiile care activează pe principiul autonomiei financiare procură de sine stătător de 2 ori/an medicamentele din farmacii, conform listei menționate.

Normativele de personal medical din instituțiile de învățământ sunt reglementate de prevederile *Instrucțiunii ME și MF, aprobate prin ordinul nr. 542/108 din 21.07.1999*, și se calculează în funcție de numărul de copii din instituții:

Nr. copii	Nr. posturi (unitate)
până la 250 elevi	0,5
250-500 copii	1,0
500-750 copii	1,5
mai mult de 750	2 posturi

Ținem să menționăm că anual, în luna august, cabinetele medicale sunt evaluate de comisiile de evaluare a nivelului de pregătire a instituțiilor de învățământ general către noul an de studii, organizate în baza ordinului DGETS. Rezultatele controlului sunt comunicate la ședințele directorilor instituțiilor de învățământ, cu trasarea măsurilor privind activitatea pe parcursul anului de învățământ.

Prin *ordinul comun al MS și ME al Republicii Moldova nr. 613/441 din 27.05.2013* este aprobat și ***Mecanismul de supervizare și suport din partea serviciilor Asistență Medicală Primară din teritoriul administrativ***, prin care activitatea asistenților medicali din instituțiile de învățământ preuniversitar este coordonată consultativ și metodic. În acest context, în cadrul Instituțiilor Medico-Sanitare Publice Asociațiile Medicale Teritoriale sunt realizate vizite periodice în instituțiile de învățământ, se petrec seminare cu trasarea anumitor măsuri privitor la supravegherea copiilor din grupul cu risc la diferite maladii, perfectarea documentației medicale și un șir de probleme curente. Asistentele superioare ale secțiilor medicină de familie acordă suport în actualizarea principiilor de acordare a primului ajutor în situații de urgență conform Protocoalelor Clinice și Standardelor medicale, pentru respectarea regimului sanitaro-epidemiologic.

În sectorul Botanica sunt amplasate **56 instituții de învățământ**, respectiv: 30 instituții preșcolare cu un număr de 4028 copii și 26 instituții preuniversitare, unde își fac studiile 15687 elevi, inclusiv la autonomie în 6 instituții preuniversitare și 1 grădiniță (*liceele „T. Vladimirescu”, „P. Movilă”, „D. Cantemir”; „Rambam”; Liceul Teatral; „Traian”, grădinița și școala „Pas cu Pas”*).

Au fost evaluate în total **21 instituții**, respectiv: 18 instituții din sect. Botanica, *Instituția Publică Liceul Teoretic „Al-dru cel Bun” din or. Sângera; Liceul Teoretic „Grigore Vieru” și Școala primară nr. 101 din com. Băcioi*.

În toate instituțiile de învățământ preuniversitar din sect. Botanica supuse controlului sunt organizate cabinete medicale, însă izolatorul este prezent doar în nouă instituții sau **42,8%**. *LT „D. Cantemir”* dispune de 2 cabinete medicale dislocate în ambele clădiri ale Liceului (clase primare și clase gimnaziale și liceale).

Cabinetele medicale din *LT „Traian”, LT „N. Iorga”* au beneficiat recent de lucrări de reparații. Pentru anul 2017 sunt programate lucrări de reparații în cabinetele medicale din *Instituțiile Publice LT „T. Vladimirescu” și „L. Rebreanu”; în cabinetul medical din LT „D. Cantemir”* (clase

primare) lucrări de reparație curentă deja au fost inițiate. Cabinetul medical din *LT „I.H. Hajdeu”* necesită lucrări de reparație capitală.

Dotarea cabinetelor medicale cu utilaj și mobilier corespunde parțial prevederilor Regulamentului - cadru de activitate, acestea fiind învechite, lipsesc tonometrele cu manșete conform vârstei, bancarde și atele, guler pentru imobilizare în caz de traumatism etc. Cabinetul medical din *Liceul B. P. Hașdeu* este fără reparație, mobilier învechit și sunt condiții nesatisfăcătoare de activitate. Au beneficiat de mobilier nou cabinetele medicale din cadrul *LT „L. Rebreanu”, LT „Traian”, LT „N. Iorga”, LT „Alexandru cel Bun” din or. Sângeră și LT „G. Vieru” și Școala primară nr. 101 din com. Băcioi.*

Disponibil de calculatoare cabinetele medicale din *LT, Traian”, LT „N. Iorga” și LT „T. Vladimirescu”.*

Asigurarea cu medicamente în instituțiile supuse controlului se efectuează prin achiziții anuale de către DETS din sector, cu excepția *Școlii-grădinițe nr. 90* – (de 2 ori pe an).

Sumele preconizate pentru procurarea medicamentelor diferă în toate instituțiile supuse controlului, constituind în mediu **7,5 lei** per copil pe an și variază de la **15,4 lei** în *LT „T. Vladimirescu”* la **1,7 lei** per copil în *LT „D. Cantemir”* (vezi **Tabelul nr. 26**, anexat la raport).

Toate instituțiile supuse controlului au angajați lucrători medicali de la **0,5** până la **2,0 funcții**, în funcție de numărul de copii. Numărul de funcții corespund normativelor în 7 instituții. În *școala-grădiniță nr. 90* lucrătorul medical deține **1,5 funcții**, însă conform normativelor necesită **1,0**. În rest numărul funcțiilor este mai mic decât normativul stipulat **cu 0,5**, cu excepția *Gimnaziului „N. Costin”* unde numărul funcțiilor este mai mic decât normativul cu **0,25** (vezi **Tabelul nr. 27**, anexat la raport).

Personalul medical activează conform fișei de post, elaborată în baza modelului din ordin și aprobată de către conducătorul instituției.

În sectorul Buiucani sunt amplasate **64 instituții de învățământ**, respectiv: 31 instituții preșcolare (24 - în subordinea DETS Buiucani și 7 în subordinea primăriilor locale) și 33 instituții preuniversitare (4 licee, 1 școală-grădiniță și 1 gimnaziu – în subordinea DETS Buiucani și 8 licee private), inclusiv în subordinea DGETS sunt 19 instituții preuniversitare.

Au fost supuse evaluării **17 instituții de învățământ preuniversitar**, inclusiv *Gimnaziul „Trușeni” din com. Trușeni*. În toate instituțiile din sect. Buiucani supuse controlului sunt organizate cabinete medicale, izolatorul este prezent doar în două instituții sau **11,8%**. *LT „N. Gogol”* dispune de un cabinet medical amplasat la subsol.

Dotarea cabinetelor medicale cu utilaj, mobilier și asigurarea cu medicamente se efectuează în corespundere cu anexa la Regulamentul-cadru de activitate. Utilajul medical utilizat este cu grad sporit de uzură și necesită modernizare. Condiții nesatisfăcătoare de activitate se atestă în cabinetele medicale din *LT „Ion și Doina Aldea Teodorovici” și LT „N. Dadiani” (fără reparație, mobilier învechit)*, care necesită reparație capitală. Cabinetul medical din *Gimnaziul „Trușeni”* necesită reparație curentă.

Referitor la asigurarea cu medicamente, sumele preconizate pentru procurarea lor diferă în toate instituțiile supuse controlului, constituind în mediu **6,9 lei** per copil pe an (de la **19,3 lei** în *Liceul Sportiv* la **1,8 lei** în *Gimnaziul Trușeni din com. Trușeni*). (Vezi **Tabelul nr. 28**, anexat la raport).

Toate instituțiile supuse controlului au angajați lucrători medicali de la **0,5** până la **2,0 funcții**, în funcție de numărul de copii. Numărul de funcții corespund normativelor în 6 instituții. Posturile de lucrători medicali în toate instituțiile sunt ocupate de asistente medicale, numai în *Liceul sportiv* este angajat și medic (**0,5 funcții**). În două instituții (*LT „D. Alighieri”* și *„A. Pușkin”*) statele de funcții sunt ocupate la **50%**. (Vezi **Tabelul nr. 29**, anexat la raport).

Personalul medical activează conform fișei de post, elaborată în baza modelului din ordin și aprobată de către conducătorul instituției.

În sectorul Centru sunt instituționalizați **10555 elevi** în **22** instituții preuniversitare, inclusiv în **4** instituții pentru copii cu nevoi speciale și regim special, în care sunt plasați **382 copii**.

În toate **15 instituții de învățământ preuniversitar** supuse controlului sunt organizate cabinete medicale, însă izolatorul este prezent doar în patru - **26,7%**.

Dotarea cabinetelor medicale cu utilaj, mobilier și asigurarea cu medicamente se efectuează în corespundere cu anexa la Regulamentul-cadru de activitate. Utilajul medical utilizat este cu grad sporit de uzură și necesită modernizare, nu dispun de cântare electronice medicale, antropometrele sunt vechi, tensiometrele nu au manșete adaptate la diferite vârste. Echipamentele (*Gulere cervicale, Ace Fluturaș, Baloane de ventilare Ambu*) sunt prezente doar în *Liceul Teoretic „Gheorghe Asachi”*.

Sumele preconizate pentru procurarea medicamentelor diferă în toate instituțiile supuse controlului: pentru 12 instituții suma constituie în mediu **4,76 lei** per copil pe an (maximal **9,82 lei** în *LT „Vasile Lupu”* și minimal **2,75 lei** la *LT „Gheorghe Asachi”*). La celelalte 3 instituții pentru copii cu nevoi speciale, unde sunt alte necesități, la 1 copil revine maximal **109,6 lei** la *Școala auxiliară nr. 7* (au beneficiat și de ajutor umanitar de 2 ori în anul de studii curent de la Misiunea fără frontieră) și minimal **22,6 lei** la *Gimnaziul-internat nr. 3*. (vezi **Tabelul nr. 30**, anexat la raport).

Toate instituțiile supuse controlului au angajați lucrători medicali de la **1,0** până la **2,0 funcții**, după numărul de copii. Numărul de posturi corespund normativelor în 6 instituții. În două instituții (*LT spaniol „Miguel de Cervantes”* și *LT „M. Eliade”*) statele de funcții sunt ocupate în proporție de **50%**, în 2 instituții numărul funcțiilor este mai mic cu **0,5** decât normativul stipulat, iar la *LT „Koșubinski”* și *LT „Mihai Viteazul”* numărul funcțiilor de asistent medical este mai mare decât normativul cu **0,5**. În *LT „Mihai Viteazul”* (cu bazin) a fost angajat un medic (**1,0 funcții**) (vezi **Tabelul nr. 31** anexat la raport).

De remarcat faptul că *Gimnaziul - internat nr. 3* și *Școala-internat nr. 5* dispun și de medici pediatri, angajați cu **1,5** și, respectiv, **1,0** funcții.

Personalul medical activează conform fișei de post, elaborată în baza modelului din ordin și aprobată de către conducătorul instituției.

În sectorul Ciocana sunt instituționalizați **12584 elevi** în 19 instituții preuniversitare (12 licee, 3 gimnazii și 4 școli primare), inclusiv 1 liceu privat (*liceul „Orizont”*) și 6 instituții de învățământ preuniversitar cu autonomie financiară (*LT cu profil sportiv nr. 2, „Olimp”, LT „C-tin Negruzzi”, LT „Ginta Latină”, LT „Budești”, „T. Bubuic” din com. Bubuieci*).

În toate **14 instituții de învățământ preuniversitar** supuse evaluării din sectorul Ciocana sunt organizate cabinete medicale. Izolatorul este prezent doar în două instituții. În vara anului 2016 a fost efectuată reparație capitală în cabinetul medical din cadrul *LT „Gaudeamus”*, iar în cabinetele

medicale din *LT „Gh. Ghimpu”* din com. Colonița și *LT din com. Budești* a fost efectuată reparație curentă.

Dotarea cabinetelor medicale cu utilaj, mobilier și asigurarea cu medicamente se efectuează în corespundere cu anexa la Regulamentul – cadru de activitate. Utilajul medical utilizat este cu grad sporit de uzură și necesită modernizare.

La capitolul dispozitive medicale, cântare electronice medicale - nu sunt, antropometrele sunt vechi, tensiometrele nu au manșete adaptate la diferite vârste. În decembrie a. 2016 a fost renovat utilajul medical din cabinetul medical al *LT cu profil sportiv nr. 2*.

Referitor la asigurarea cu medicamente, sumele preconizate pentru procurarea medicamentelor diferă în toate instituțiile supuse controlului, constituind în mediu **7,67 lei per copil pe an** (de la **10,3 lei** în *LT „Budești”* la **2,35 lei per/copil** în *Școala primară rusă nr. 95*), (vezi **Tabelul nr. 32**, anexat la raport).

Toate instituțiile supuse controlului, cu excepția *LT cu profil sportiv nr. 2* (care din luna ianuarie 2017 a rămas fără lucrător medical), au angajați lucrători medicali de la **0,5** până la **2,0 funcții**, după numărul de copii. Numărul de funcții corespund normativelor în 9 instituții. În *LT „Gh. Ghimpu”* din com. Colonița (cu bazin) sunt angajați lucrători medicali pe **1,5 funcții**, inclusiv **0,5** - la bazin. În rest numărul funcțiilor este mai mic decât normativul stipulat cu **0,5**, cu excepția *LT „Olimp”*, unde numărul funcțiilor este mai mic decât normativul cu **0,75** (vezi **Tabelul nr. 33**, anexat la raport).

Personalul medical din instituțiile preuniversitare supuse evaluării activează conform fișei de post, elaborată în baza modelului din ordin și aprobată de către conducătorul instituției.

În sectorul Râșcani sunt instituționalizați **16042 elevi** în 28 instituții preuniversitare, supuse controlului au fost **16 instituții**. În toate instituțiile de învățământ preuniversitar supuse evaluării sunt organizate cabinete medicale, dar izolatorul este prezent doar în 6 instituții - **37,5%**. Necesită reparație cabinetele medicale din *LT L. „L. Blaga”* și *LT „Waldorff”*.

Dotarea cabinetelor medicale cu utilaj, mobilier și asigurarea cu medicamente se efectuează în corespundere cu anexa la Regulamentul –cadru de activitate. Utilajul și dispozitivele medicale utilizate sunt cu grad sporit de uzură și necesită modernizare; lipsește tensiometru în *Liceul „G. Călinescu”*, nu există frigider în *Liceul „M. Lomonosov”*; echipamentele: guler cervical și balonul de ventilare Ambu lipsesc în toate instituțiile de învățământ.

Sumele preconizate pentru procurarea medicamentelor sunt cele mai joase din municipiu, constituind în mediu 3,25 lei per copil pe an (maximal **9,13 lei** la *LT Herțli* și minimal **1,04 lei** la *LT „G. Meniuc”*), (vezi **Tabelul nr. 34**, anexat la raport).

Toate instituțiile supuse controlului au angajați lucrători medicali de la **0,5** până la **2,0 funcții**, după numărul de copii. Numărul de posturi corespund normativelor în 6 instituții. În rest numărul funcțiilor este mai mic decât normativul stipulat: **cu 1,0** în 4 instituții, **cu 0,75** într-o instituție și **cu 0,5** în 5 instituții (vezi **Tabelul nr. 35**, anexat la raport).

Personalul medical activează conform fișei de post, elaborată în baza modelului din ordin și aprobată de către conducătorul instituției.

Capitolul 7. Concluzii și recomandări

1. *Întreprinderile de alimentație publică și cantinele din instituțiile de învățământ preuniversitar sunt autorizate sanitar-veterinar, cu excepția depozitului ÎSAP „Adolescența” și cantinele instituțiilor preuniversitare din sectoarele Ciocana și Botanica, dispun de condiții de transportare, depozitare și de păstrare a produselor alimentare, doar depozitul ÎSAP „Adolescența” nu dispune de spații suficiente pentru amplasarea utilajului frigorific.*

2. *O parte din blocurile alimentare din instituțiile de învățământ preuniversitar trebuie renovate, inclusiv capital.*

3. *Necesită reparație s-au renovare o parte din utilajul tehnologic cu termene de exploatare depășite și evacuarea din încăperi a celui decontat.*

4. *Necesită reparație sistemele de ventilare mecanică în o parte din cantinele instituțiilor.*

5. *Asigurarea tuturor blocurilor alimentare cu apă caldă curgătoare sub presiune, în cantități suficiente.*

6. *Sortimentul de produse alimentare folosit în alimentația elevilor în instituțiile preuniversitare evaluate este în conformitate cu prevederile Recomandărilor pentru un regim alimentar sănătos și activitate fizică adecvată în instituțiile de învățământ din Republica Moldova”, normele naturale de produse alimentare necesare pentru un elev în zi și parțial meniul – model coordonat în modul stabilit de facto, însă, nu sunt respectate.*

7. *Personalul antrenat în pregătirea bucatelor dispune de competențele necesare pentru alimentația elevilor, a fost supus examinării medicale și instruirii igienice.*

8. *În instituțiile evaluate există un sistem de monitorizare a calității produselor recepționare și a produselor culinare preparate, controlul indicatorilor de calitate și inofensivitate a bucatelor pregătite se asigură prin metode de laborator.*

9. *Produsele alimentare, livrate de către furnizori în instituțiile de învățământ, dispun de certificate care confirmă calitatea și inofensivitatea lor.*

10. *Cazuri de livrare a produselor alimentare alterate sau neconforme n-au fost stabilite.*

11. *Lipsa utilajului tehnologic necesar, a apei calde curgătoare în cantități suficiente, nefuncționarea sistemelor de ventilație mecanică influențează negativ condițiile de muncă ale angajaților cantinelor și prezintă factori de risc pentru starea lor de sănătate;*

12. *În 100% din instituțiile de învățământ preuniversitar din mun. Chișinău supuse controlului sunt organizate cabinete medicale, izolatorul este însă prezent, doar în 27,7%. Necesită reparație 80% din cabinetele medicale evaluate.*

13. *Dotarea cabinetelor medicale cu utilaj și mobilier se efectuează în conformitate cu ordinul menționat, utilajul medical și mobilierul utilizat este, însă, cu grad sporit de uzură și necesită modernizare în 92,8%.*

14. *Asigurarea cu medicamente se efectuează în conformitate cu ordinul comun al Ministerului Sănătății și Ministerului Educației al Republicii Moldova nr. 613/441 din 27.05.2013,.*

15. *Medicamentele sunt achiziționate centralizat de către DETS din sectoare de 2 ori pe an, iar instituțiile cu autonomie financiară procură de sine stătător medicamente.*

16. *În sect. Ciocana în 2 instituții publice de învățământ preuniversitar (LT „Gaudeamus” și LT din com. Budești) serviciile de alimentație publică sunt prestate de către agenții economici SRL „Savuros Prim” și, respectiv, „Costiuc Larisa”.*

În scopul redresării situației create la capitolul organizării alimentației copiilor în instituțiile de învățământ, se înaintează următoarele RECOMANDĂRI:

- ***Direcției Generale Educație, Tineret și Sport, de comun cu Direcția Generală Finanțe:***
  - ✓ *elaborarea planurilor de măsuri pentru conformarea blocurilor alimentare din instituțiile preuniversitare la prevederile legislației (pentru fiecare instituție separat), prin reparația încăperilor de producție cu demontarea și evacuarea utilajului uzat, reparația sau schimbul utilajului tehnologic și frigorific, amenajarea secțiilor separate pentru prelucrarea primară a materiei prime, asigurarea cu apă caldă curgătoare a secțiilor de producție în cantități necesare, reparația sistemelor de ventilare mecanică, organizarea condițiilor frigorifice pentru păstrarea legumelor și fructelor;*
  - ✓ *dotarea cantinelor cu utilaj tehnologic nou, modern pentru asigurarea implementării noilor metode de preparare a bucatelor (prepararea la arbori, supelor cremă);*
  - ✓ *îmbunătățirea condițiilor de muncă ale angajaților cantinelor școlare;*
  - ✓ *înaintarea demersurilor de rigoare către CMC cu propuneri referitoare la alocarea de resurse financiare în tranșe pentru renovarea și reutilizarea cantinelor școlărești.*
- ***Direcției Generale Educație, Tineret și Sport:***
  - ✓ *elaborarea unei viziuni privind reformarea și optimizarea instituțiilor publice de învățământ preuniversitar din mun. Chișinău;*
  - ✓ *în conlucrare cu DETS din sectoare, prin demersurile de rigoare către autoritatea publică locală, să asigure suport și asistență administrațiilor instituțiilor de învățământ preuniversitar în ceea ce privește organizarea activității instituției după principiul autonomiei financiare;*
  - ✓ *formularea de propuneri în ceea ce privește reamplasarea în instituțiile școlare din municipiu a claselor deschise în sediile grădinițelor de copii;*
  - ✓ *efectuarea demersurilor și întreprinderea acțiunilor necesare, în conlucrare cu DETS din sectoare și întreprinderile de alimentație publică, pentru evacuarea în modul stabilit a mijloacelor fixe ieșite din funcțiune, depozitate în cantinele școlărești;*
  - ✓ *înaintarea proiectului de decizie privind delimitarea sediilor Liceului municipal sportiv și LT „A. Cehov”, LT „O. Ghibu” și LT „P. Rareș” din sectorul Buiucani;*
  - ✓ *modificarea, în corespundere cu prevederile Codului Educației, a statutului Liceului experimental (cu grupe de grădiniță) „Waldorf”.*
  - ✓ *crearea condițiilor optime de activitate în cabinetele medicale din instituțiile de învățământ preuniversitar prin reparații curente și capitale după caz;*
  - ✓ *organizarea izolatorului - parte componentă a cabinetelor medicale;*
  - ✓ *dotarea și modernizarea cu echipament medical și mobilier conform cerințelor;*
  - ✓ *respectarea normativelor de acoperire cu personal medical calificat cu studii medii;*
- ***Întreprinderilor de Stat de Alimentație Publică și ÎM „Piața Centrală”:***
  - ✓ *extinderea spectrului de activități și responsabilități prin elaborarea unor acte normative ce vizează fișa-tip a postului, regulamentul-cadru, normativile de personal, criteriile de selectare a personalului întreprinderilor municipale de alimentație publică etc.*

- ✓ *elaborarea unui mecanism eficient pentru sporirea responsabilității managerilor de instituții și personalului angajat în blocurile alimentare, în scopul respectării legislației în vigoare, inclusiv a regimului sanitaro-igienic al încăperilor;*
- ✓ *organizarea măsurilor profilactice de dezinsecție, dezinsecție și deratizare, în scopul profilaxiei contaminării secundare a produselor alimentare;*
- ✓ *perfectarea contractelor cu laboratoarele acreditate pentru investigarea de laborator a calității materiei prime recepționate și a produselor preparate din ele, în scopul asigurării securității produselor alimentare;*
- ✓ *examinarea posibilității completării statelor de personal la cantinele instituțiilor de învățământ cu personal cu studii de specialitate;*
- ✓ *organizarea instruirii continue de specialitate a angajaților blocurilor alimentare;*
- ✓ *organizarea sistemului de alertă prin informarea organelor de control despre cazurile de încălcare a legislației în vigoare în procesul de asigurare cu produse alimentare a instituțiilor de învățământ;*
- ✓ *elaborarea și implementarea unui program de instruire, inclusiv continue, a personalului din cadrul întreprinderilor de alimentație publică;*
- ✓ *implementarea și dezvoltarea continuă a Sistemului informațional automatizat de evidență a resurselor umane;*
- ✓ *încheierea contractelor de colaborare pentru desfășurarea stagiului de practică cu instituțiile de învățământ universitar sau medii de specialitate în vederea recrutării personalului;*
- ✓ *delimitarea/identificarea birourilor de lucru pentru crearea condițiilor de muncă adecvate ale angajaților.*
- **CMC:**
- ✓ *aprobarea neîntârziată a proiectelor de decizi privind statutele întreprinderilor municipale de alimentație publică;*
- ✓ *aprobarea unei concepții la nivel municipal privind reformarea și optimizarea, în condițiile legislației în vigoare, a instituțiilor publice de învățământ preuniversitar;*
- ✓ *efectuarea demersurilor de rigoare către Ministerul Sănătății privind transferarea în subordinea Asociațiilor Teritorial-Medicale a cadrelor medicale din instituțiile de învățământ preuniversitar;*
- ✓ *identificarea de resurse bugetare pentru remedierea situației în acest domeniu.*

Semnăturile membrilor Comisiei:

- 1. Moldovanu Mihail -**
- 2. Lipcanu Silvia -**
- 3. Voicu Irina -**
- 4. Cuculescu Iurie –**
- 5. Caciuc Lucia -**
- 6. Cotorobai Raisa -**
- 7. Anestie Iurie -**
- 8. Baltă Violeta -**
- 9. Tcaci Eudochia -**

